Dansk Botanisk Forenings ekskursion 1998

til pusztaen i Kiskunsagi National Park og Bükk National Park i

Ungarn

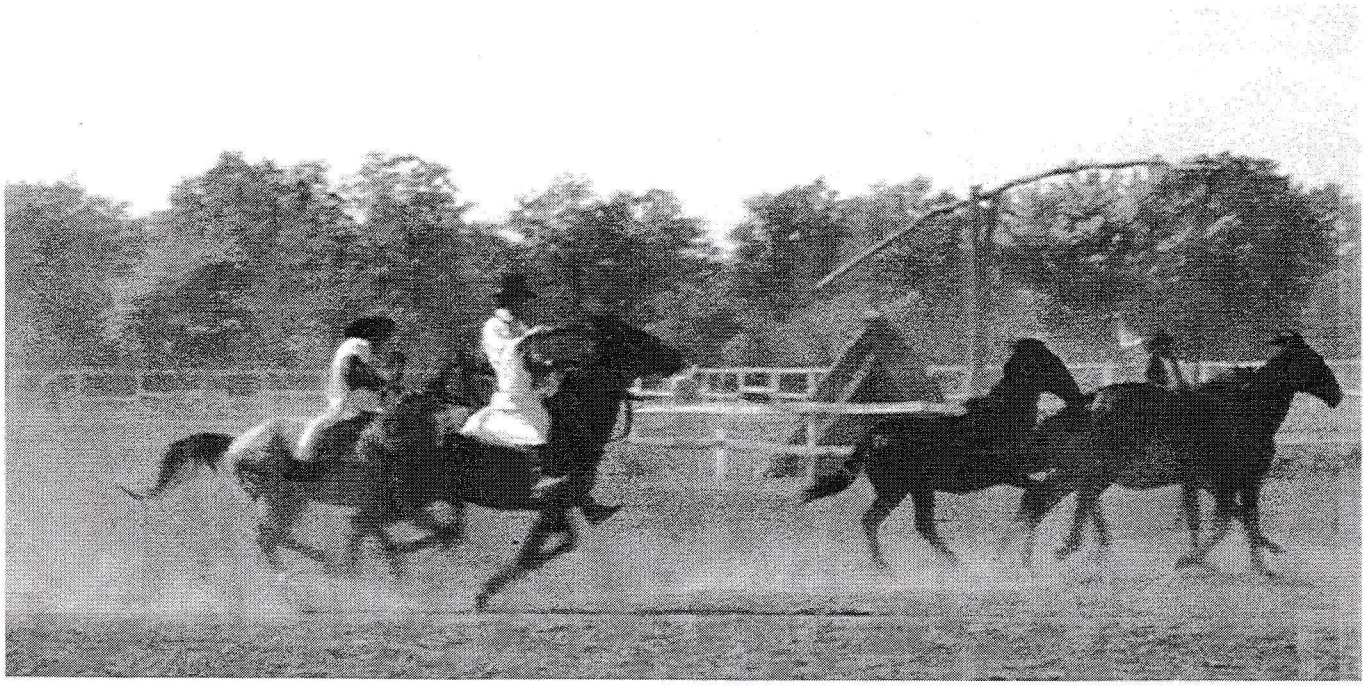

Redigeret af Sten Moeslund & Peter Wind

Introduktion til rapporten

Med denne i al hast sammenstillede rapport fra vores tur til Ungarn i 1998 håber Peter og jeg, at vi kan give jer et lille bidrag til erindring - måske ikke nu, men om nogle år, når detaljerne om turen fortoner sig.

Der har ikke været tid til redaktionsmøder, og al kommunikation mellem Peter og jeg af tekst og andet er foregået via internettet, hvad der ikke altid er problemløst. Systemerne skal stadig kunne snakke sammen - filer skal konverteres osv. osv. Den gode vilje har dog ikke manglet.

Jeg har valgt at sætte forfatternavn på de enkelte bidrag. Primært for at eventuelle skideballer kan blive stilet til den rette og kun i anden omgang for, at eventuelle småroser måtte tilfalde forfatteren.

Lad mig dog allerede her sige, at uden Peters store og grundige arbejde med den ungarnske flora og vores iagttagelser undervejs, var denne rapports botaniske afsnit ikke nået op i den kvalitet, de er. Peter har været redaktør på det botaniske.

Mange andre har ydet større, mindre og endda anonyme bidrag. For dette takkes osse. Lad os også være glade for, at Claus efter sit sølvbryllup i januar 1999 genfandt sine fuglenotater, således at vores optegnelse af de mange fugleiagttagelser kunne blive mere fyldestgørende.

Lad mig slutte her i første omgang, med en kær pligt, nu på Ungarnsk -

Bör-dink (boarding)

Sten Moeslund
Hovedredaktør

❤ Til Rya ❤

Deltagerliste:

Rita Antonisen
Nygårdspark 97
3520 Farum
42 95 79 27

Janni Lindeneg
Hindegade 11, 4.tv.
1303 KBH. K
33 91 48 24

Anna Bodil Hald
Pilevænget 7
3500 Værløse
44 44 09 18

Annette Heyn
Ole Suhrsgade 16, 4.tv.
1354 KBH. K
33 13 01 72

Bente Lambertsen
Lergyden 1
5492 Vissenbjerg
64 47 19 99

Margit Sundgaard
Gundorfslund 1, 2.th.
9000 Ålborg
98 39 11 98

Eigil Holm
Byskovsvej 4
8751 Gedved

Hans Henrik Holm
Chr. Voldgade 3, 3.th.
1424 KBH. K.

Harald Hansen
Spurvevænget 16
4700 Næsteved

Morten A. Nexø
Grunderupvej 9
4683 Rønnede

Thøger Harder
Parkvej 24
4200 Slagelse

Hans Mathiesen
Opnæsgård 7
2970 Hørsholm

Terkel Arnfred &
Dorte Kjul
Mågevej 26
9000 Ålborg

Tove Burmeister &
Rudi Burmeister
Tokkerupvej 4 B
4640 Fakse

Jørgen Frandsen &
Grete Frandsen
Højemarksvej 26
5000 Odense C

Sten Moeslund &
Malene Fischer
P.G. Ramms Allé 7, 4.tv.
2000 Frederiksberg
38 86 90 59

Jytte Harlev
Hostrups Have 25, 2.tv.
2000 Frederiksberg

38 35 10 46

Karin Ravn-Jonsen
Nygårdsterrasserne 298 F
3520 Farum

44 99 98 91

Fritze Siersted
Kålundsvej 50
5230 Odense M
66 13 42 12

Mikael Landt
Peter Bangsvej 270
2500 Valby
38 74 18 84

Kim Brint Pedersen
Kirkeleddet 166
3480 Fredensborg
48 47 57 04

Jette Sommer
Kuhlausgade 7
2100 KBH. Ø
39 18 48 13

Claus Helweg Ovesen
Ibsgården 188
4000 Roskilde
46 35 05 40

Peter Wind
Vermundsvej 7
8370 Hadsten
86 98 26 00

Indholdsfortegnelse:

Introduktion	af Sten Moeslund	side 1
Deltagerliste		side 2
Indledning	af Peter Wind	side 4
Guider på turen		side 5
Kort	Ungarn	side 6
Kort	Kiskunzag - Bükk	side 7
Kort	Nationalparker	side 8
Kort	Kiskunzag Nationalpark	side 9
Informationer	af Sten Moeslund	
☞Historie		side 10
☞Musik		side 11
☞Hunde		side 12
☞Mad og vin		side 12
☞Plantesamfund		side 12
☞Natronpuszta		side 14
☞Löss		side 14
Insekter	af Thøger Harder	side 14
Fugle og padder	af Sten Moeslund og Claus Helweg Ovesen	side 15
☞Fugle - bestande	af Sten Moeslund	side 17
Generelle afsnit	af Peter Wind	
☞Geografi		side 19
☞Klima		side 21
☞Jordbund		side 22
Botanik	af Peter Wind	
☞Floraelementer		side 22
☞Ungarns flora		side 23
☞Nærstående taxa		side 25
☞Orkidéer		side 26
☞Endemer		side 28
☞Fredede og rødlistede plantearter		side 29
☞Lokalitetsliste		side 34
☞Kort. Kiskunság vest		side 35
☞Kort. Kiskunság øst		side 36
☞Kort. Bükk		side 37
Floralister		side 39 - 63
Litteratur m.m.		side 64

Indledning - med introduktion til turen

af Peter Wind

Mens disse linier skrives er det vidunderligt og frydefuldt at tænke tilbage på den afholdte ekskursion til Ungarn i slutningen af maj 1998. Og hvorfor så det? vil den opmærksomme læser straks spørge. Hovedårsagen til denne tilfredshed, jeg hermed udtrykker, er, at turen i et og alt var meget vellykket. Alt klappede fra den første planlægning i ekskursionsledelsen over forberedelserne til turens afvikling og nu til afrundingen med skrivning af denne turrapport.

På ekskursionen til Estland i 1995 havde Claus foreslået Ungarn som et muligt ekskursionsmål. En tur hertil skulle baseres på hans erfaring i 1980'erne med Kiskunsag området, hvor han havde kendskab til flere navngivne personer og til flere områder, der dengang var strengt beskyttede, og hvor vi var sikret botaniske oplevelser ud over det sædvanlige. Vi fik stillet et turprogram sammen og henvendt os til Malev, det statslige ungarske flyselskab, der var os meget behjælpelige med at tilrettelægge de praktiske gøremål som indkvartering, forplejning og transport til og fra Ungarn samt rundt i landet. Næste trin var at fastsætte en pris og annoncere turen i Urtekalenderen.

Og sandelig om ikke rigtig mange af Dansk Botanisk Forenings medlemmer var enige med os i, at det var en rigtig god idé at tage til Ungarn. I alt fald var det en meget imødekommende og forventningsfuld skare fra det meste af landet, der var rede til at tage af sted fra Kastrup Lufthavn den 20. maj for at gøre hinanden behageligt selskab i de næste 10 dage.

Efter en vellykket flyvning med det gode selskab Malev ankom vi Budapests lufthavn, hvor den næste overraskelse ventede os, nemlig vor bus og vor fortræffelige chauffør, Zoltan, der efter en kort obligatorisk introdutionsperiode viste sig at være den bedste busfører blandt de mange, vi gennem årene har betjent os af i Østeuropa. Først og vigtigst viste han sig at være en rolig og pålidelig chauffør, dernæst at være yderst hjælpsom med alt såsom bagageaf- og pålæsning og indkøb af mad og drikkevarer. Vi skal sent glemme den vidunderlige rundtur, Zoltan og den lokale, ungarske guide tilrettelagde i Budapest den sidste dag endsige den taknemmelighed vi skylder Zoltan, da han anbefalede os at indtage turens sidste måltid på den smukt beliggende udendørsrestaurant på Mariaøen i Donau akkompagneret af vaskeægte zigeunermusik og friskristede myg, der begik selvmord i de dertil opsatte glødelamper.

Et andet væsentligt kapitel blev skrevet af de lokale naturvejledere i henholdsvis Kiskunsag nationalparken og i Bükk-området. Disse viste sig at være særdeles publikumsorienterede, fagligt velfunderede og meget imødekommende, ligesom de havde gjort sig store anstrengelser for at sammensætte et særdeles varieret og indholdsrigt program, der bevirkede, at alle kom hjem med bagagen fuld af naturindtruk.

Og hvad oplevede vi? Ungarn er et land, der hastigt er på vej væk fra tidligere tiders systemer, af hvis åg landets beboere har været i stand til at videreføre de bedste dyder og forene disse med det bedste fra tilsvarende vestlige systemer. Samtidig har landet formået at opretholde perleraden af nationalparker med tilhørende stab på trods af stigende pres for en optaimal

landbrugsmæssig udnyttelse, som en overgang fra plan- til markedsøkonomi og privatisering uværligt fører med sig.

Turens faglige udbytte må bestemt karakteriseres som meget højt, idet vi ifølge floralisterne havde lejlighed til at finde eller få demonstreret ikke mindre end 657 arter af karplanter på en eller flere lokaliteter i Ungarn. I blandt disse arter var flere arter, der selv efter ungarske forhold var meget sjældne og nogle blev endda forevist på deres eneste voksested i landet. Disse arter voksede ofte i de naturmæssige refugier, som nationalparkområderne fortsat sikrede i den ellers på mange måder intensivt udnyttede puszta. Vi fik stiftet grundigt bekendtskab med de tørre puszta typer i Kiskunzag i form af løssformationer, overdrev og indlandsklitter og de våde i skikkelse af natronsøer, enge og flodskove. I Bükk området undersøgte vi de oprindelige skovtyper som ege- og bøgeskove, der dominerede højderne, ligesom vi blev præsenteret for et naturgenopretningsprojekt, hvor tidligere vinmarker blev udlagt til overdrev.

Ved siden af dette var der også tid og rum til at besøge nogle af byerne og ikke mindst som allerede nævnt Budapest. Et besøg på en farm, der havde specialiseret sig i at bevare gamle husdyrracer, blev der også tid til, ligesom de daglige hesteshow på det fortræffelige hovedkvarter i Varga Tanya i Kiskunsakområdet tiltrak sig stor opmærksomhed, når vi ellers havde tid til overs. Og behøver jeg at nævne, at det ungarsk køkken var et kapitel for sig - specielt på Varga Tanya. Men herom i rapporten.

Til sidst skal omtales et af ekskursionens absolutte højdepunkter, også selv om det ikke er botanisk, men zoologisk. Det drejer sig om en af Europas sjældne fugle, nemlig Stor-Trappe, der behagede os med sin tilstedeværelse to ekskursionsdage i træk på tre forskellige lokaliteter. I sandhed et blandt mange naturmæssige klimakser på en yderste vellykket ekskursion.

I rapporten kan du mere indgående studere vore oplevelser og det faglige udbytte, vi fik med hjem til Danmark. God læsning.

Guider på turen:

Kiskunsagi Nemzeti Park
János Lisztes, park ranger
András Máté, park ranger
Ferenc Sipos, botanist
Ferenc Pál Szabó, park ranger
Zoltán Vajda, head of nature conservation department

Bükk Nemzeti Park
Janos
Josef

Zoltán, buschauffør

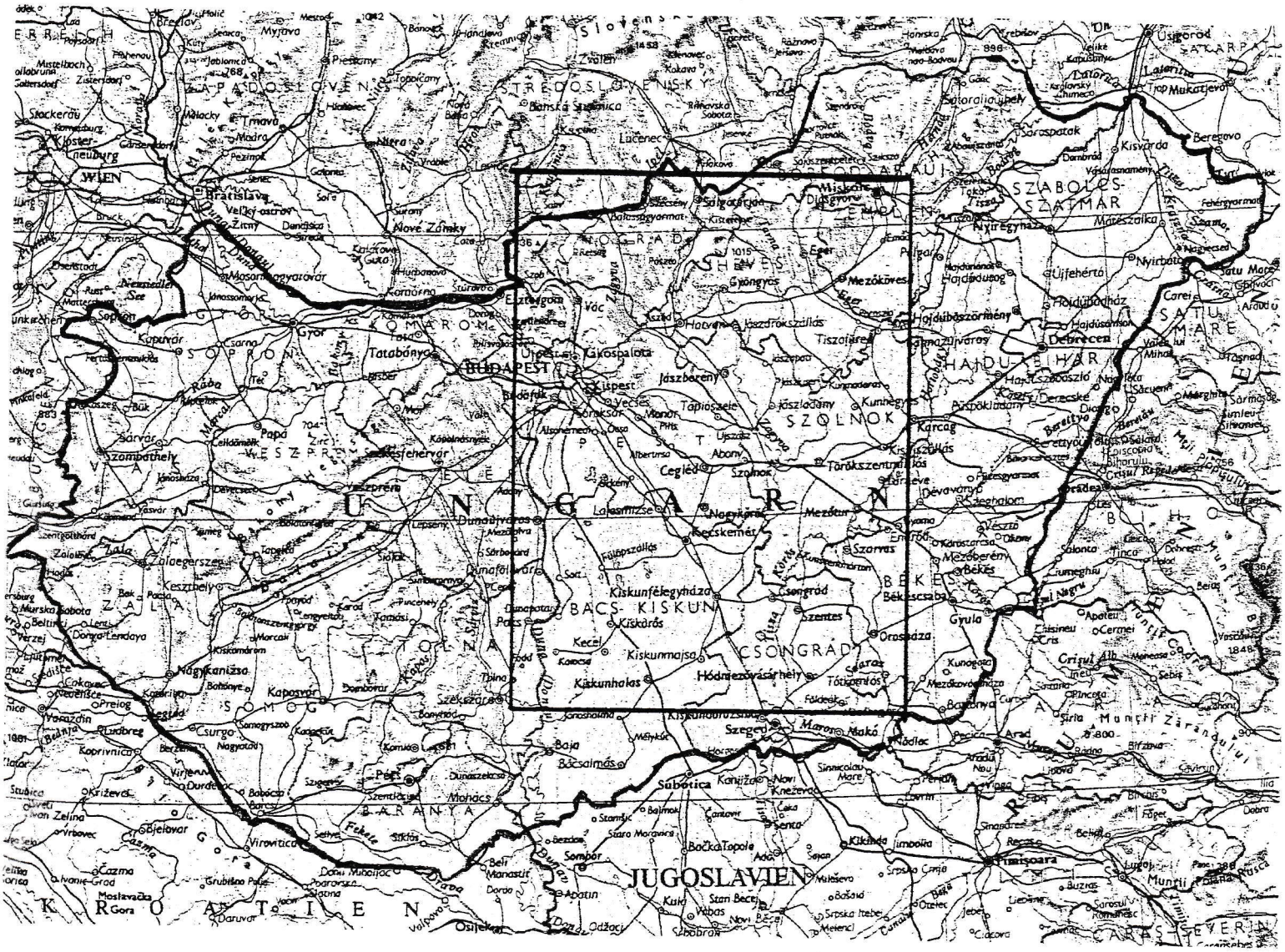

Ungarn. Udsnit er forstørret på side 7.

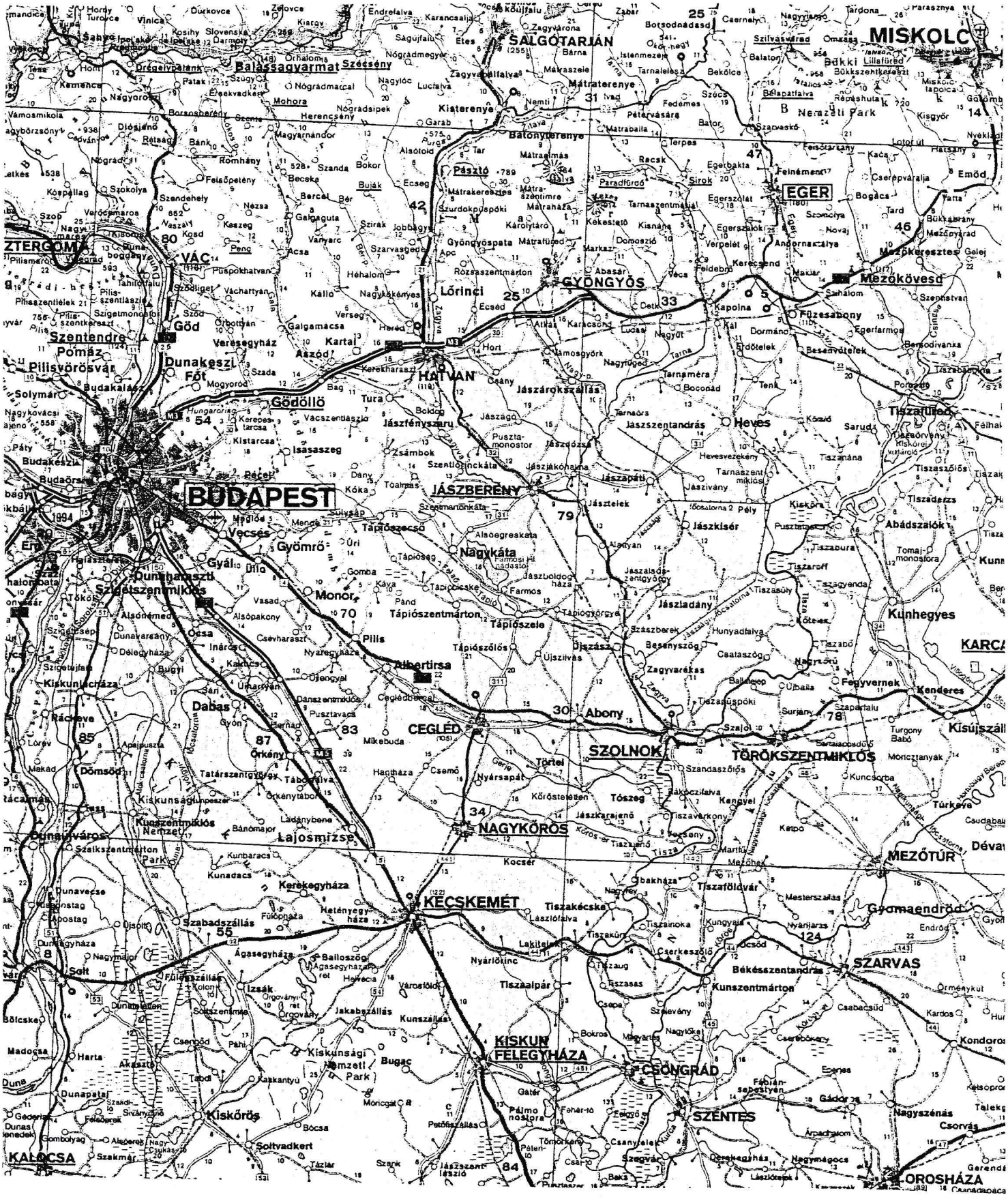
MISKOLC
SALGÓTARJÁN
EGER
GYÖNGYÖS
Mezőkövesd
HATVAN
BUDAPEST
JÁSZBERÉNY
CEGLÉD
SZOLNOK
TÖRÖKSZENTMIKLÓS
NAGYKŐRÖS
KECSKEMÉT
MEZŐTÚR
SZARVAS
KISKUNFELEGYHÁZA
CSONGRÁD
SZENTES
OROSHÁZA
KALOCSA
VÁC
Szentendre
Pomáz
Dunakeszi
Gödöllő
Szigetszentmiklós
Dunaharaszti
Monor
Pilis
Albertirsa
Abony
Kunhegyes
Kunszentmiklós
Lajosmizse
Kiskőrös
Kunszentmárton
Szolnok

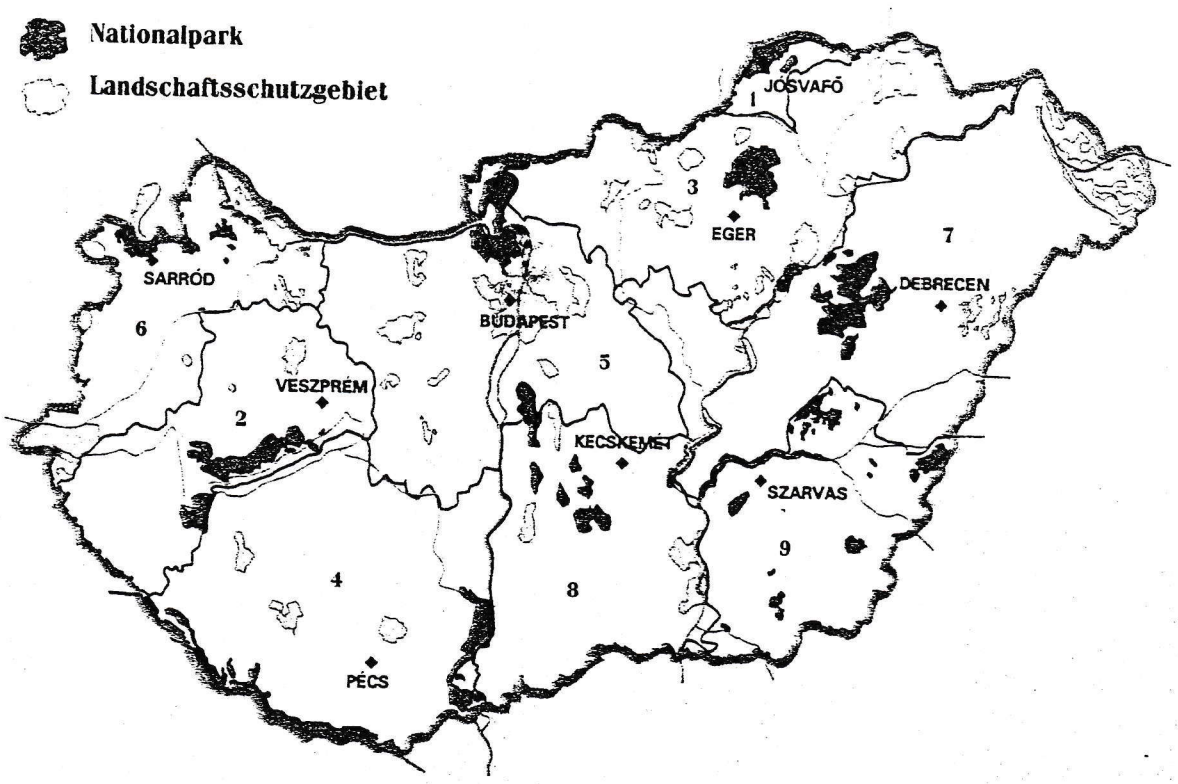

1 Nationalparkdirektion Aggtelek
3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.
Telephon/Fax: (36) 48/350-006

2 Nationalparkdirektion Balaton Oberland
8200 Veszprém, Vár u. 31.
Telephon: (36) 88/427-855
Telephon/Fax: (36) 88/427-056

3 Nationalparkdirektion Bükk
3304 Eger, Sánc u. 6.
Telephon: (36) 36/411-581, 429-551
Fax: (36) 36/412-791

4 Nationalparkdirektion Donau-Drau
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Telephon: (36) 72/326-148
Telephon/Fax: (36) 72/324-249

5 Nationalparkdirektion Donau-Eipel
1025 Budapest, Szépvölgyi út 162.
Telephon: (36) 1/325-9503, 325-9504
Fax: (36) 1/325-9506

6 Nationalparkdirektion Fertő-Hanság
9435 Sarród, Pf. 4. Kócsagvár
Telephon: (36) 99/370-926, 370-919
Fax: (36) 99/371-590

7 Nationalparkdirektion Hortobágy
4024 Debrecen, Sumen u. 2.
Telephon: (36) 52/349-922, 349-482
Fax: (36) 52/410-645

8 Nationalparkdirektion Kiskunság
6001 Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19.
Telephon: (36) 76/482-611
Fax: (36) 76/481-074

9 Nationalparkdirektion Körös-Maros
5541 Szarvas, Pf. 72, Anna-liget
Telephon: (36) 66/313-855, 312-459,
Fax: (36) 66/311-658

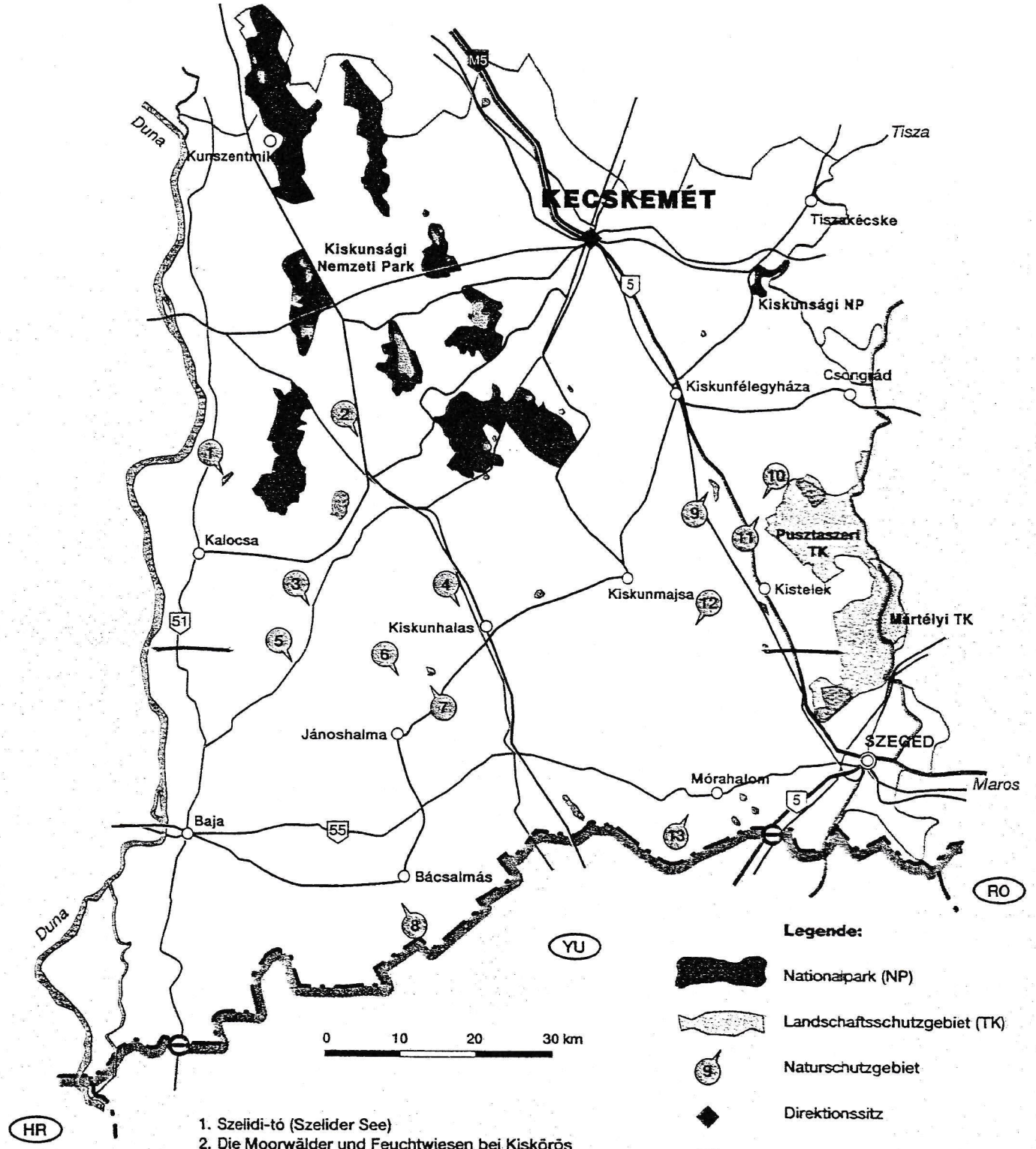

1. Szelidi-tó (Szelider See)
2. Die Moorwälder und Feuchtwiesen bei Kiskőrös
3. "Roter Sumpf" (Vörös-mocsár) – Moorwald bei Császártöltés
4. Das Fejetéker Sumpfgebiet bei Kiskunhalas
5. Die Mähwiese und das Lößufer von Hajós
6. Die Sandhügel von Kéleshalom
7. Der Rautenfarnwald von Kunfehértó
8. Der Standort des Wollfingerhutes (Digitalis lanata) bei Bácsalmás
9. Péteri-tó (Peter-See)
10. Der Fülöpszék bei Pusztaszer
11. Die Nationale Gedenkstätte für die "Sieben Stammesführer"
12. Der Geologische Aufschluß von Csólyospálos
13. Die Moorwiese von Ásotthalom

Forskellig information

af Sten Moeslund

Lidt historie

I bronzealderen (2000 - 800 f.v.t.) indvandrede stammer fra Balkan til Ungarn og medbragte heste og kvæg. Senere kom stammer som kendte til jernfremstilling. Schyterne medbragte kendskabet til pottemageri og 300 f.v.t. kom kelterne, som kendte kunsten at lave glas og vidunderlige smykker.

Efter år 0 invadere romerne under kejser Augustus og Ungarn blev kristent. Romerne sad også i Rumænien (Dahia) og Jugoslavien frem til 400 e.v.t., hvor hunnerne (Mongolske stammer) tog over. De følgende par århundreder herskede skiftende stammefolk i Ungarn.

Omkring år 890 indvandrede 7 stammer af Magyarer, som oprindeligt var blevet teltboende nomader under iransk og tyrkisk påvirkning sammen med 3 Kashavar stammer.

I godt 100 år hærgede de landet, før de 6 Magyarstammer slog sig ned øst for Donau i den øvre Tiszaregion. Den sidste stamme drog mod Transsylvanien. Den nedre del af Tisza og den nordligste del af stepperne gik til Kun og de andre Kashavarstammer.

Omkring år 1000 var Ungarn igen kristent, hvilket holdt sig indtil 1241 da mongolske stammer invaderede Ungarn, Tyrkiet m.fl. lande. I hundredtusindvis blev dræbt, talrige byer udslettet og afgrøder blev brændt. Det antages, at op mod 60 % af steppernes folk blev dræbt, inden mongolerne trak sig tilbage et år efter ved deres khans død.

Landet blev genopbygget, blandt andet af indvandrere, og der var fredeligt frem til 1350-erne (pestårene).

Ungarn blev da regeret af først Louis den Store og siden, fra 1395, af svigersønnen Sigismund af Luxembourg.

Truslen fra Tyrkiet voksede fra starten af 1400-årene og endte med et tyrkisk angreb i 1447, som blev slået tilbage i 1456. Herefter fulgte en periode med fred og velstand frem til 1520, hvor tyrkerne kom igen, nu under Süleyman den Stores ledelse. Ungarn blev slået, før tyrkerne i 1526 drog videre mod deres virkelige mål Wien. Siden opstod under tyrkisk herredømme en deling af Ungarn i 3 autonome kongeriger, og krig blev hverdag frem til 1699, hvor en multinational styrke besejrede de ottomanske hære.

Desværre blev livet endnu værre for ungarerne under Habsburgernes herredømme, og flere opstande fulgte.

I starten af 1800-årene var Ungarn tilbagestående, men en reformperiode fra 1825 - 1848 medførte betydelige fremskridt.

Det Habsburgske herredømme ophørte i den ungarnske revolution i 1848. Imidlertid varede frihden kun 1 år, idet zaren af Rusland sendte hære til Habsburgernes hjælp. Der blev indført et terrorregime - og senere blev Ungarn integreret i det Østriske Rige.

Deltagelsen i 1. Verdenskrig på Østrigs side kostede Ungarn dyrt med omkring 1. mio. dræbte og sårede på de italienske og russiske fronter. Efter et kort intermezzo med kommunisterne i 1919, måtte Ungarn ved freden i Trianon i 1920 afstå omkring 2/3 af landet (blandt andet hele Transsylvanien) til Rumænien og flere andre lande.

I de følgende år udviklede der sig i Ungarn såvel venstre-radikale som nationalsocialistiske tendenser og Ungarn støttede allerede fra 1927 Mussolini, som man håbede kunne hjælpe med at skaffe Transsylvanien tilbage, og siden Nazi-Tyskland fra starten af 2. Verdenskrig.

Ungarn fik faktisk en del af Transsylvanien tilbage som tak, men de tyske krav til Ungarn var enorme. Eksempelvis døde 40.000 mand og 70.000 blev taget som fanger, da Ungarerne dækkede det tyske tilbagetog ved Stalingrad i 1943 - et slag, som blev vendepunktet for Hitlertysklands krig. Ungarerne mistede interessen for at støtte Tyskland, hvilket førte til tysk besættelse i 1944, hvorefter en massiv jødeudrydddelse, der kostede ½ mio. jøder livet, blev iscenesat.
Dette førte sammen med andre provokationer til, at Den Røde Hær indtog Budapest med storm og lagde byen i ruiner. Ungarn blev befriet den 4. april 1945, og en sovjetstyret regering tog magten.
Ungarns nyere historie er sikkert velkendt. Opstanden mod Sovjet i 1956 - og den senere opløsning af den kommunistiske regering under Janos Kadar i 1988. Den Kadar som igennem 30 års styre havde gjort Ungarn til det mest velstående og liberale østland.
På det seneste har Ungarn under Guyla Horn ivrigt arbejdet på at komme med i EU, hvilket har skabt megen synlig velstand og megen synlig og usynlig fattigdom og også skafftet Guyla Horn så mange fjender, at han tabte valget i 1998, faktisk mens vi var i Ungarn.

Den ungarnske musik

For de fleste danskere er kendskabet til ungarnsk musik sikkert ganske beskedent. Vi kender Bela Bartok (1881 - 1945) og Ferenc (Franz) Listz (1811 - 1886). Men også Haydn arbejdede en tid i Ungarn, og Brahms lod sig ligesom Listz inspirere af zigeunermusikken.
Selv om der i Ungarn er en betydelig zigeunermusik og også har været en betydelig jødisk musiktradition, så er den ungarnske musik folkemusikken - det vil sige den musik, der blev spillet i landsbyerne. Musikken er blandt andet inspireret af tyrkisk og asiatisk musik og var i sin ældste form en femtonet musik.
Allerede omkring år 1900 var denne musik ved at forsvinde. Det er Bartoks og Zoltan Kodalys (1882 - 1967) fortjeneste, at de i begyndelsen af århundredet rejste Ungarn rundt og fik optaget mange tusinde folkemelodier, som udover at udgøre et enestående etnografisk register også var udgangspunkt for deres egen musik, som for Bartoks vedkommende kan forekomme ret voldsom og egenartet, mens Kodalys er mere tro mod udgangsmaterialet. Bartok var ikke specielt populær i Ungarn, så han udvandrede i 1940 til USA, hvor han døde i 45 fattig og bitter.
Ved freden i Trianon i 1920 mistede Ungarn hele sin musikalske vugge - Transsylvanien, som sammen med over 2½ million ungarere blev afstået til Rumænien. Den senere lukkethed i Rumænien, som under Cauceuscu varede helt til 1990, betød faktisk at folkemusikken overlevede her, på trods af massive fjernelser af landsbyer for at gennemtvinge industrisamfundet. Særligt i Kalotosag regionen og i Csango-regionen i Karpather-bjergene er folkemusikken af høj klasse. Efter diktaturets fald i 1990 er den rumænske folkemusik truet af påvirkninger udefra og af vestlig popmusik. Det interessante er nu, at den ungarnske by-ungdom har fået fornyet interesse for folkemusikken, som kan høres i Tanchaz (dansehuse). Så måske er der håb ?
I Danmark kan man købe meget fin folkemusik fra de ovennævnte regioner, blandt andet med grupperne "Muzsikas" og "Ökrös Ensemble", som begge har indspillet med sangerinden Marta Sebestyen. Der ligger en fin kælderbutik i Nørregade tæt på Nørrevold, som har et stort udvalg i etnisk musik, herunder også ovennævnte grupper, zigeunermusik og den "glemte" jødiske

musik fra Ungarn.
Folkemusikken kan være ret melankolsk og kan minde om musik fra Kreta og Karpathos, hvor instrumentet lyre også anvendes. Den typiske folk-gruppe består af én eller flere sangere, to violiner, der spiller melodistemme, en trestrenget bas og en kontraviola (gardon), som betjenes med bue. Sjældnere indgår koboz (lyre), sækkepibe og fløjter.
I zigeunermusikken indgår klarinet og harmonika som vigtige instrumenter. Det er muligt at skaffe både den salonfähige, vi hørte og så på Margrethe-øen, og en mere ruderal musik, som nok er "for meget" eller for fremmedartet for os danske, og som minder ganske meget om den musik, man hører i Kurdistan.

De ungarnske hunde
Vi så vel en del dyreracer, vi ikke er vant til herhjemme. Tænk blot på dyrene på génbank-gården.
Der kan være grund til at bekæftige sig lidt med hundene. De fleste er brugshunde, som på Varga Tanya, hvor den lille, sortkrøllede fårehund, kaldet "Møgbunken" er af racen **pulli**. Den store, hvide fårehund, kaldet "Tæppe-Jensen" og sønnen "Rya" er af racen **komondor**, mens de helt mærkværdige store, hvide ulvehunde på génbank-gården er af racen **kuvasz**. På Varga Tanya havde vi også navngivet en ung Dobberman - nemlig "Doberhan". Det var rart, at den ikke var større.

Mad og vin
Den ungarnske mad må siges at være robust, med stærke tilknytninger til østrisk og sydtysk mad. Det er ikke vegetarmad - og det er forbavsende lidt påvirket af det raffinerede, tyrkiske køkken. Portionerne er rigelige - og det kan også være godt fedt. Særegent for Ungarn er pörkölt - den rigtige gulyás og gulyássuppe. I Budapest var maden mere raffineret og selvfølgelig lidt dyrere, men 40 - 70 kr. for en frokostret, man bliver mæt af er vel stadig relativt billigt i en storby.
Vores madkurve fra Varga Tanya var ganske fremragende, med et udvalg af de gode ungarnske pølser, oste, skinker og fremragende brød. Dertil agurk, peberfrugter osv.
Vinen i Ungarn er generelt ikke noget at råbe hurra for. Der laves en glimrende Tokayer (sød dessertvin) og meget rødvin af relativt anonym fremtoning. Af flaskevin er vel kun Egri Bikaver (fra Eger) værd at nævne. Derimod var vores bulk-wine fra Varga Tanya ganske fremragende - let, velsmagende og ikke søvndyssende.
Øllet er mange steder særdeles godt - det er øl i en friskhed, vi ikke kender herhjemme.
I den stærkere ende er abrikos-brændevinen barack-palinka bestemt en smagsprøve værd.

Plantesamfundene - den mellemeuropæiske skole
På ekskursionerne med udgangspunkt fra Lillafüred oplevede vi gang på gang, at guiderne brugte "mærkelige" navne om de plantesamfund, vi så. Særligt i Bükk, fik vi læst og påskrevet af Janos.
Navnene er en del af den mellemeuropæiske botaniske skole, som stærkt inspireret af botanikeren Braun-Blanquet, opererer med et system af floristiske associationer (baseret på fælles træk i artssammensætningen).
Princippet i opstilling af Braun-Blanquets rangordning af vegetationen går ud på, at arter, der

optræder sammen i adskillige eller mange prøveflader (såkaldte relevés), bruges til at klassificere den botaniske enhed, mens arter, der er unikke for en enkelt prøveflade tillægges mindre betydning.
Der er på sin vis tale om "rigtig" botanik, fordi man udlægger mange prøveflader, som man laver floralister for, som derefter analyseres.
Associationen er grundenheden i Braun-Blanquets system, men der findes enheder med såvel højere som lavere rang.
De "mærkelige" navne stammer fra de endelser, der tilføjes særlige vigtige arter, der anvendes til at karakterisere det niveau i hierakiet, man er på, altså plantesamfundets rang:

Højeste niveau er **klasse** med endelsen -etae
næstehøjeste er **orden** med endelsen -etalia
dernæst kommer **alliance** med endelse -ion
og **association** med endelsen -etum

det laveste niveau er **facies** med endelsen -osum.

De højeste niveauer i systemet kan beskrives ved karaktér-arter, mens de lavere niveauer, defineres ved dominans af få eller flere arter.

Som et eksempel fra de mellemeuropæiske plantesamfund, domineret af Svingel (Festuca) og Hejre (Bromus), nævnes:

På niveau klasse skal de kaldes Festuco- Brom**etae**
på niveau orden skal de f. ex. kaldes Festuc**etalia** valesiacae (Wallis Svingel - karakterart)
mens vi på niveau alliance kan finde f.ex. Seslerio - Festuc**ion** (to dominerende arter)

Braun-Blanquet publiserede fra 1920-erne til midt i 1960-erne. Hans system er vidt udbredt og anvendt i landene syd for os, se f.ex. Rothmalers ekskursionsflora fra det daværende Østtyskland. I Skandinavien har vi aldrig brugt systemet, men via vores medlemsskab af EU kommer det nu ind ad bagdøren, fordi EU har lavet en komplet beskrivelse af alle europæiske naturtyper med udgangspunkt i den mellemeuropæiske opfattelse. Denne liste citerer de statslige styrelser loyalt - f. ex. Skov- og Naturstyrelsen.

Afslutningsvis hører det med, at der er mange andre og raffinerede systemer, som anvendes til beskrivelse af plantesamfund og som baserer sig på anvendelsen af teknik, som var ukendt på Braun-Blanquets tid.

Når man studerer plantesamfund, må man holde sig for øje, om man opfatter plantearternes optræden i mere eller mindre indlysende plantesamfund, som en slags "organisme" eller i den anden ende af spektret, som ren og skær tilfældighed, baseret på jordbundsforhold, spredningsformåen osv. osv. I Skandinavien hælder vi mest til det sidste synspunkt, selv om vi jo også begynder at lede efter bestemte arter, hvis vi finder f. ex. Leverurt, Skede-Star og Blågrøn Star sammen.

Natron-puszta - et selvskabt problem.
Pusztaen eksisterede ikke, da magyarerne indvandrede i det 9. århundrede. Da var Ungarn dækket af skove, enge og sumpe. Efter rydninger og etablering af landsbyer, var området, åbent som det er, sårbart over for angreb. Mongolernes hærgen og senere pesten i 1350-erne betød sammen med tyrkernes invasion, at enorme arealer udelukkende blev anvendt til græsning for steppekvæg og racka-får samt til hesteopdræt.
Den store slette, alföld, er, som vi så, stort set opdyrket. Det meste af de områder, vi kørte i er meget værdifuld landbrugsjord, men nogle steder var der også natron-puszta - altså saltsteppe, som er så alkalisk, at der vokser strandengsplanter.
I den såkaldte interfluval-region mellem Donau og Tisza-floden skyldes udviklingen af natronstepper afvanding. I de oprindelige sumpområder medførte fordampning en koncentrering af salte i jordoverfladen, som farvedes gråhvid. Ved den senere menneskabte dræning skete der en udvaskning af neutralsalte, mens alkalisaltene bliver tilbage i overfladen, hvor saltholdigheden kan være omkring 5 - 6 %. Sådanne steder kan intet dyrkes, men som vi så, var udbredelsen af natron-områderne meget pletvis og ofte med bratte overgange til dyrket jord - eller til forsøg på opdyrkning.

Löss - en almindelig jordart
Löss er en jordtype, som ikke findes i Skandinavien. Den består af meget små partikler, silt, og er opstået for cirka 10.000 år siden som smeltevandssedimenter efter istiden. Disse nydannede jorder blev udsat for hård vindpåvirkning i den første, vegetationsløse tid efter isens afsmeltning. Sammenblæste löss-jorder kan have tykkelser på op til 100 meter i Ukraine og op til små 200 meter i Kina.
Mange löss-områder kunstvandes. Disse områder er ekstremt udsatte for vinderosion. Lössjorder er forudsætningen for dannelsen af cernozem - brunjorder, som Peter Wind også omtaler sidenhen.
I Ungarn er udyrkede löss-områder nu extremt sjældne, men jordtypen er faktisk en af de almindeligste på jorden, hvor op imod 10 % af jordens landoverflade udgøres af löss.

Insekter

af Thøger Harder

I lavlandsområdet sås få sommerfuglearter. I følge vor guide skyldtes dette, at de tidligt flyvende havde været på vingerne, og de sent flyvende endnu ikke var kommet frem.

Okkergul Randøje (*Coenonympha pamphilus*) var almindelig. Der søs måske også en lignende art, lidt mørkere, samt vejrandøje (*Lasiommata maegera*) i en grusgrav. Overalt hørtes markfårekyllinger.

Sommerfuglefaunaen i Bükk-området havde et præg svarende til maj måned i Danmark. Karaktersommerfuglen var Auroa (*Anthocaris cordamines*), hvor hannens orange forvingepletter lyste op overalt. Ligeledes sås Grønåret Kålsommerfugl (*Pieris napi*), samt Skovrandøje (*Pararge aegeria*) og Grøn Busksommerfugl (*Callophrys rubi*), umiskendelig med de lysende grønne vingeundersider.

Ved vor sidste frokost i det grønne fløj en Sømplet, han ( ), en stor lysebrun natsværmer med blå øjenpletter med en karakteristisk hurtig flugt, søgende som den er efter de vingeløse hunner, der sidder ved roden af bøgetræerne. Jeg så også en middelstor mørkebrun dagsommerfugl med en kontrastende gulbrun plet i forvingerne - en erebia-art, men dyret ville ikke sætte sig. En lille gul måler med mange brune pletter sås overalt:: *Pseudopanthera macularia*?

Af biller sås Skovskarnbasse meget hyppigt på skovstierne i Bükk-området, hunnernes i færd med at grave huller til æglægningen. Der sås en skinnende blå bille (cfr. *Spaerites* sp.), Alm. Oldenborre (*Melonthea melonthea*) og Guldbasse (*Cetonia aurata*).

Beskrivelsen bygger på feltiagttagelser og ikke på indfangne individer til nærmere identifikation.

Fugle på vor vej - og lidt padder

af Sten Moeslund & Claus Helweg Ovesen

Bemærk, at nummereringen er den samme, som er benyttet ved floralisterne.

20.5.98 På vej fra Budapest til Varga Tanya sås Ellekrage, Stær, Solsort, Hvid Stork, Rødrygget Tornskade, Blå Kærhøg/Hedehøg, Tårnfalk, Rødrygget Svale, Landsvale og Bysvale.

I selve Varga Tanya **lok. 1** (besøgsgård med omgivende poppelplantning og tilstødende puszta) hørtes/sås Hus-Rødstjert, Turteldue, Bogfinke, Pirol, Husskade, Hvid Vipstjert, Gøg, Tårnfalk, Skovsanger, Stær, Musvit, Sangdrossel, Nattergal, Kærsanger, Landsvale, (og så var der jo et kor af Løvfrø, så det ville noget).
Der blev desuden iagttaget Grønbroget Tudse og Jordkrebs (pusztaen).

21.5.98 På vej til 2. lokalitet sås først 3 Ellekrage, så 3 Aftenfalke, så 3 - 4 Ellekrage, Skade, Rosenbrystet Tornskade, Rødrygget Tornskade, flere Hvid Stork, Bysvale, Landsvale.

Lok 2 (Imrehegy, sandet græsland): Biæder-koloni i lav skrænt i lille råstofgrav. Hærfugl hørtes, Bomlærke, Turteldue, Ellekrage, Digesvale..

Lok 3 (Kunfeherto): Navnet betyder "Den hvide sø", men det var faktisk en skov, vi besøgte. Sydlig Nattergal, Munk, Gøg, Skovsanger, Pirol, Stillits, Munk, Stor Flagspætte, Gransanger, Gulbug, Rødhals, Grønirisk, Kærsanger. .

På vej mod **Lok 4** sås Hejre, Biædere

Lok 4 (Kiskörös): Rødrygget Tornskade, Bogfinke, Pirol, Hærfugl, Biæder, Musvåge.

På vej mod Akaszto **Lok. 5** på natron-enge ved en flod hørtes Klokkefrø, Rørdrum, Klyde, Rødben, Aftenfalk, Vibe. Stedet er ynglelok for Hvidbrystet Præstekrave, som vi ikke så .

Miklapuszta (med fiskedamme): Fiskehejre, Rødben, Allike, Stormmåge, Rørdrum, Sanglærke, Vibe, Gul Vipstjert, Stor Kobbersneppe, Sivsanger, Rørhøg. (Stedet huser lejlighedsvis Styltetløber og Klyde).

Lok. 6. Kolon søen (22.5.98): Silkehejre, Sølvhejre, Drosselrørsanger, Gråand, Nat-Hejre, Sort Stork, Skestork 2, Purpur-Hejre, Lærkefalk cfr., Rørhøg, Grågås, Landsvale, Digesvale, Pirol, Gulspurv, Grøn Frø og Snog.

Lok. 7. Kolon-søens sydende: Musvåge, Aftenfalk, i dyrehavelignende del sås 1 Stor-Trappe han + 5 hunner, og det vi spøgefuldt har betegnet "indikator-arten" Rådyr.

På vej til Kolon-søen sås med Rudi Burmeister som kilde Havørn, Ellekrage og Aftenfalk.

Lok. 8. Natron-steppe i Miklapuszta (22.5.98): Rødben, Hættemåge, Aftenfalk (4), Rørhøg, Hvidskægget Terne, stedet er ynglelokalitet for Sorthovedet Måge, som vi ikke så. Tårnfalk, Turteldue, Ellekrage, Silke-Hejre, Vibe - og Latterfrø..

Lok. 10. Kunpeszér puszta (23.5.98): Den klassiske Stor-trappe lokalitet tæt på génbank-gården. Sanglærke, Vagtel, Hedehøg, Tårnfalk, Sølv-Hejre, Gul Vipstjert, Rørhøg, Biæder, Rådyr !!, Bomlærke og flyvende Stor-Trappe. Det vurderes, at vi ser 5 - 7 forskellige Stor-Trapper i 8 "events".

Kiskunssag génbank (gård med gamle, ungarnske husdyrracer som lådne svin, steppekvæg, racka-får, flere fine hesteracer, Høns, hyrdehunde, ulvehunde, bøfler) : Fjord-Terne (2), Aftenfalk.

Lok. 11. Natron-puszta ikke langt fra génbank-gården (med fiskedamme - halasto): Hvidskægget Terne, Drosselrørsanger, Vibe, Rødben, Stor Kobbersneppe, Græshoppesanger, Rørhøg (2), Grågæs, Hvid Stork, Purpur-Hejre, Rørdrum, Stor-Trappe (2) - fra bussen på engene modsat der, hvor vi havde været. Desuden Rødrygget Tornskade, , Gøg og Hættemåge.

Lok. 12. Fülopaza-National Park (24.5.98, store indlandsklitter med nåletræ, Ene og Robinie): Pirol, Hærfugl, Sydlig Nattergal, Tårnfalk, Turteldue, Gøg., Munk, Stilits, Musvåge, Sanglærke, Rådyr, Ræv og Hare.

Lok. 13. Bugasz puszta (25.5.98): Hvid Stork, Toplærke, Sortstrubet Bynkefugl.

Lok. 14. Afsnørret flodarm fra Tisza-floden (25.5.98 - den såkaldte Oxbow-lake ved Töserdö): Flodsanger, Drosselrørsanger, Sydlig Nattergal , Hærfugl, Musvåge.

Lok. 16. Bükk. Nagymesö -dalen (26.5.98, formiddag): Musvåge (2), Sortspætte, Gærdesanger, Bogfinke.

(Stedet med hestegræsningsforsøget og Lippizaner-hestene)

Lok. 17. Leany Völgy, Jomfru-dalen, (26.5.98, eftermiddag): Stor Flagspætte, Solsort, Munk, Gransanger, Skovsanger, Rødhals - men ingen jomfruer.

Lok. 18. Overdrev i 220 m.o.h. - også kaldet Osteros-dalen (27.5.98, formiddag) : Biæder, Ravn, Bogfinke, Musvåge, Skovpiber, Skovskade,.Rødrygget Tornskade, Havesanger, Sortmejse. Det var hér, PW måtte hentes.

Eftermiddag - Szarvaskö - silikatklippe med egeskov: ingen fugle.

Lok. 20. Tar-kö, et af Bükk-plateauets højeste punkter på 950 m.o.h. (28.5.98): Munk, Bogfinke, Skovpiber, Skovsanger, Ravn..

Lillafüred: her så Rudy Kærnebider og Hortulan og én af morgenerne, hvor vi skulle ned til Miskolcz for at proviantere, så vi meget højt over Lillafüred 2 lyse falke svæve rundt. Der er Slagfalk i Bükk (1 par), så det er selvfølgelig fristende, men ifølge Janos holder de til ret langt fra Lillafüred. Men Bjerg-Vipstjert så vi på hver tur til Miskolcsz ved floden.

Lidt kommentarer til de fuglearter, vi så

af Sten Moeslund

Rørdrum (Botaurus stellaris)
Har en overvejende østlig udbredelse i Europa, med spredte forekomster i retsen af Europa. Den Vesteuropæiske (minus Rusland) bestand anslås til 1.300 par (del Hoyo et al. 1992). Den ungarnske bestands størrelse er ukendt, men vi hørte den jo faktisk flere steder på pusztaen. I Danmark meget sjælden.

Nathejre (Nycticorax nycticorax) har en sydlig udbredelse i Europa (minus Rusland). Den er en af Europas almindeligste Hejre-arter med anslået 44.000 par (del Hoyo et al. 1992). Den ungarnske bestands størrelse kendes ikke.

Silkehejre (Egretta garzetta) har en sydlig udbredelse i Europa. Den Europæiske bestand er anslået til 19.000 par (del Hoyo 1992), hvilket gør den til hyppigste hvide Hejre-art i Europa.. Den ungarnske bestand kendes ikke.

Sølvhejre (Egretta alba) har en spredt, måske mest sydøstlig udbredelse i Europa. Den Europæiske bestands størrelse er omkring 550 par (del Hoyo et al. 1992). Sølvhejre er truet af fjerindsamling. Den ungarnske bestands størrelse kendes ikke.

Purpurhejre (Ardea purpurea) er en stor Hejre-art med spredt eller måske mest sydøstlig udbredelse i Europa, hvor bestandsstørrelsen er omkring 6.500 par (del Hoyo et al. 1992). Den ungarnske bestands størrelse kendes ikke.

Hvid Stork (Ciconia ciconia) har en sydvestlig og sydøstlig europæisk udbredelse. Arten er på

sin nordgrænse i Danmark, men så tæt på som i Polen er der (endnu) over 30.000 par. Verdensbestanden anslås til 150.000 par (del Hoyo 1992). Den ungarnske bestands størrelse kendes ikke.

Sort Stork (Ciconia nigra) har en østlig europæisk udbredelse og desuden en østlig spansk bestand. Arten er truet i Vesteuropa. Den europæiske og den ungarnske bestands størrelse kendes ikke. Sort Stork er meget knyttet til vådområder. Arten er i fremgang i Danmark, hvor der nu yngler flere Sort Stork end Hvid Stork.

Skestork (Platalea leucorodia) er en fornøjelig storkeart, med en spredt sydlig og sydøstlig bestand på anslået 4.400 par i Europa. Den ungarnske bestands størrelse kendes ikke. Arten har ynglet flere gange i Danmark (strejfende fugle fra Holland).

Hedehøg (Circus pygargus) har en østlig, central og sydvestlig udbredelse i Europa. Vi har flere gange noteret Blå Kærhøg, men jeg er overbevist om, at det har været Hedehøg. Der er lidt usikkerhed om ynglebestanden i Ungarn, idet Gensbøll 1984 angiver, at der er 50 par, og at bestanden falder drastisk, mens del Hoyo et al. 1994 opgør ynglebestanden til ca. 150 par.

Musvåge (Buteo buteo) er udbredt overalt i Europa undtagen helt mod nord og mod vest. Den Europæiske ynglebestand er i størrelsesordenen 300.000 par (del Hoyo 1994), mens den ungarnske bestand opgøres til 6 - 700 par (Gensbøll 1984), og bestanden er i fremgang.

Lille Skrigeørn (Aquila pomarina) har en østlig og sydøstlig udbredelse i Europa, og arten står desuden stærkt på Balkan. Det anslås, at der er i alt 100.000 Lille Skrigeørn på verdensplan, mens del Hoyo et al. 1994 anslår den ungarnske ynglebestand til 150 par. Gensbøll 1984 angiver dog kun 10 - 20 ynglepar.

Tårnfalk (Falco tinnunculus) er med omkring 340.000 par en af Europas almindeligste falke. Den ungarnske bestand er 6 - 700 par og i fremgang (Gensbøll 1984).

Aftenfalk (Falco vespertinus) har en østlig ubredelse i Europa. Den ungarnske bestand er af størrelsesordenen 5 - 600 par og i kraftig tilbagegang (Gensbøll 1984. del Hoyo et al. 1994). Det var faktisk den falk, vi så mest.

Lærkefalk (Falco subbuteo) er udbredt i hele Europa, dog ikke helt mod nordvest. Den Europæiske bestand er omkring 11.000 par (del Hoyo 1994), mens den ungarnske er i størrelsesordenen 2 - 300 par og i svag tilbagegang (Gensbøll 1984).

Stor-Trappe (Otis tarda) er Europas største fugl, med hanner op til 18 kg. Fuglene har været (er stadig ?) stærkt efterstræbt som jagtbytte, som hattepynt, men også til fluebinding (Bustard), hvor de ret kostbare fjer indtil for 10 - 15 år siden stadig kunne købes mange steder. Det er en fugl, der skal søges i Europas mere ruderale egne mod sydøst, syd og sydvest. Den Europæiske bestands størrelse er omkring 30.000 fugle, og den ungarnske bestand er omkring 1.200 fugle (del Hoyo et al. 1996). Vi så jo fuglen hele 3 steder - og det bør vi være taknemmelige for. Der er nemlig mange, der turer rundt i Ungarn uden at se den.

Sorthovedet Måge (Larus melanocephalus) fik vi af vide skulle være på lok. 8 af guiden. Det er en mediterran art, som første gang blev registreret i Ungarn i begyndelsen af 1960-erne. Den ungarnske ynglebestand er ganske lille.

Hvidskægget Terne (Chlidonias hybridus) har en spredt central-, sydsøst- og sydvestlig udbredelse i Europa, med anslået 125.000 par, hvoraf de 100.000 par i Spanien (del Hoyo et al. 1996).

Turteldue (Streptopelia turtur) har en vid europæisk udbredelse, der ikke omfatter Skandinavien. Vi hørte dem allerede den første aften i Varga Tanya, når Løvfrøerne var tavse !

Af andre arter vi så - eller hørte, som vi næsten aldrig ser hos os selv, kan nævnes **Vagtel** (Coturnix coturnix), som vi hørte fint på pusztaen, **Biæder** (Merops apiaster)- som vi så flere steder - altid i flok, **Ellekrage** (Coracius garrulus), som er en rigtig telefontrådsfugl, **Hærfugl** (Upupa epops), som vi kun hørte, **Toplærke** (Galerida cristata), **Rødrygget Svale** (Hirundo daurica), som vi så i Budapests udkant og **Flodsanger** (Locustella fluviatilis), som dog optræder lejlighedsvis i Danmark.

Litteratur:

Benny Gensbøl (1984): Rovfuglene i Europa. Gad.
Josep del Hoyo, Andrew Elliot og Jordi Sargatal (1992): Handbook of the birds of the world. Vol 1.
Josep del Hoyo, Andrew Elliot og Jordi Sargatal (1994): Handbook of the birds of the world. Vol 2.
Josep del Hoyo, Andrew Elliot og Jordi Sargatal (1996): Handbook of the birds of the world. Vol 3.
Lars Jonsson (1994): Fugle i Europa med Nordafrika og Mellemøsten. Gyldendal.

Generelle afsnit

af Peter Wind

Geografi & vegetation

Ungarn er med en størrelse på 92.340 km^2 mere end dobbelt så stort som Danmark. Landet huser en befolkning, der med 10 mio indbyggere er næsten det dobbelte af Danmarks, hvorfor befolkningstætheden på 108 pr km^2 er mindre en den danske. Det hører til blandt de lande i Europa, hvor landbrugsarealet udgør den største del af det samlede areal, nemlig 69%. I dette tal indgår, at over 1/5 af landbrugsarealet består af permanente græsarealer (tabel 1).

Nation	Area - areal	Cropland - landbrugsareal	Permanent pasture - permanente græsarealer	% landuse - det samlede landbrugsareals andel	% of permanent pasture - permanente græsarealers andel
Hungary	92.340	52.870	11.730	69	4,8
Denmark	43.075	25.484	2.079	64	21,3

Tabel 1. Landbrugsarealets andel af det samlede areal i Ungarn og Danmark. - *The agricultural area compared to the total area of Hungary and Denmark.*

Skovarealet udgør kun en beskeden del. På pusztaen står der således kun skov på de mest marginale jorde f.eks. langs vandløb og på overskudsarealer. Optræder der sammenhængende skov her, er den oftest plantet og domineres især af Robinie, der er indført fra Nordamerika og anvendt på grund at dens hurtige tilvækst og evne til dæmpning af sand i indlandsklitområderne. Endvidere er den værdsat som biplante for produktion af honning. Men samtidig udgør den på grund af sine invasive egenskaber et problem for de resterende naturområder, hvor den hyppigt og let spreder sig og derved udgør en trussel for det naturlige plantedække.

I de bjergrige regioner på grænsen mod Slovakiet optræder der endnu betydelige mængder af skov. De højeste dele i f.eks. Bükk området, hvis karstrige jordbund er beklædt med naturlig løvskov. Her er Bøg dominerende og stedvis enerådende skovtræ, der danner åbne søjlehaller uden megen undervegetation. Vegetationsdækket på skovbunden er sine steder ganske artsrigt med dominans af en række bøgeskovsarter, vi også kender i Danmark som Almindelig Bingelurt, Nyrebladet Ranunkel, Uldhåret Ranunkel, Hulrodet Lærkespore, Stikkelsbær, Vår-Fladbælg, Fladkravet Kodriver, Almindelig Lungeurt, Krybende Læbeløs, Guldnælde, Skovmærke og Skovsalat. En afvigende faktor sammenlignet med danske forhold er tilstedeværelsen få arter af skovgræsser, idet kun Nikkende Flitteraks og Lund-Rapgræs optræder i betydelige mængder.

Ved lavere højder, hvor silikatholdige bjergarter dominerer jordbunden, afløses bøgeskoven af egeskov. Skovlaget her domineres af flere egearter med et busklag af bl.a. Kvalkved, Korsved, Benved, Rønne- og Rosearter.

Klima

Ungarn har typisk centraleuropæisk fastlandsklima. Dette indbærer højere gennemsnits temperaturer om sommeren og lavere om vinteren sammenlignet med typiske danske forhold. Der er samtidig en betydelig forskel alt efter om man befinder sig i lavlandet eller i højden. Således er der for perioden 1901-1930 i Lillafüred i 320 m målt en årsvariation på 21,6° C og et årsgennemsnit på 8,2° C, mens der i Bánkút i 880 m er målt en variation på 19,8° C og et gennemsnit på 5,8° C (figur 1).

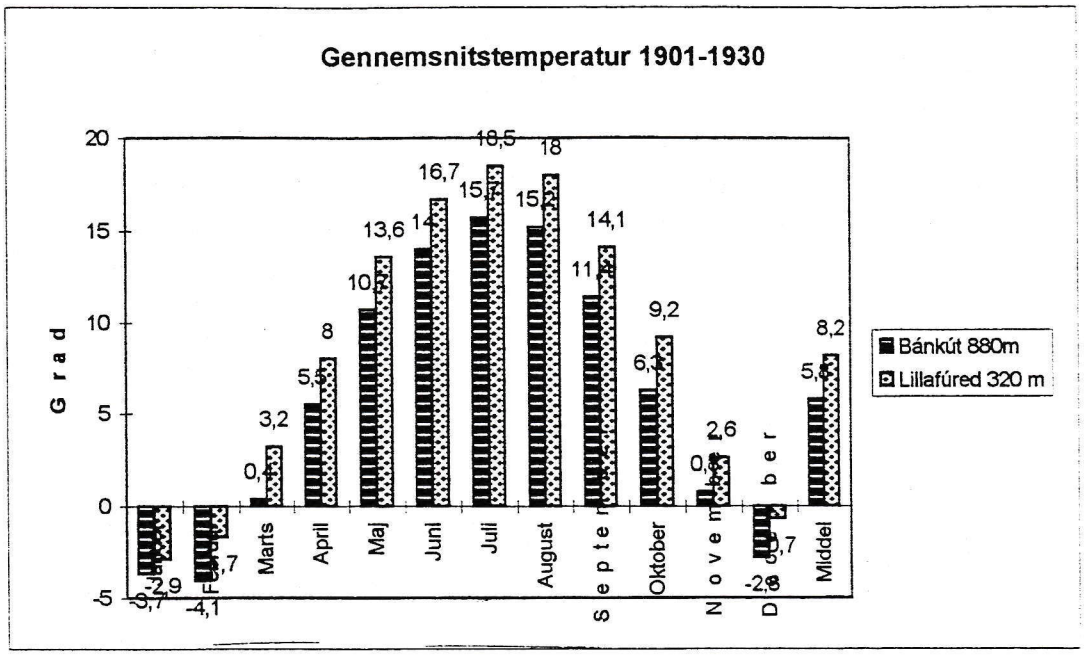

Mængden af nedbør fordeler sig også anderledes i Ungarn end det, vi kender fra Danmark. Det er i sommerperioden, at den meste mængde nedbør falder i Ungarn, mens der i vinterkvartalet kun falder omkring 10-15% af den samlede mængde af nedbør. Her spiller højdeforskellene en betydelige rolle, idet Bánkút på årsbasis modtog 816 mm målet i perioden 1932-35, mens Lillafured i samme periode modtog 622 mm (figur 2).

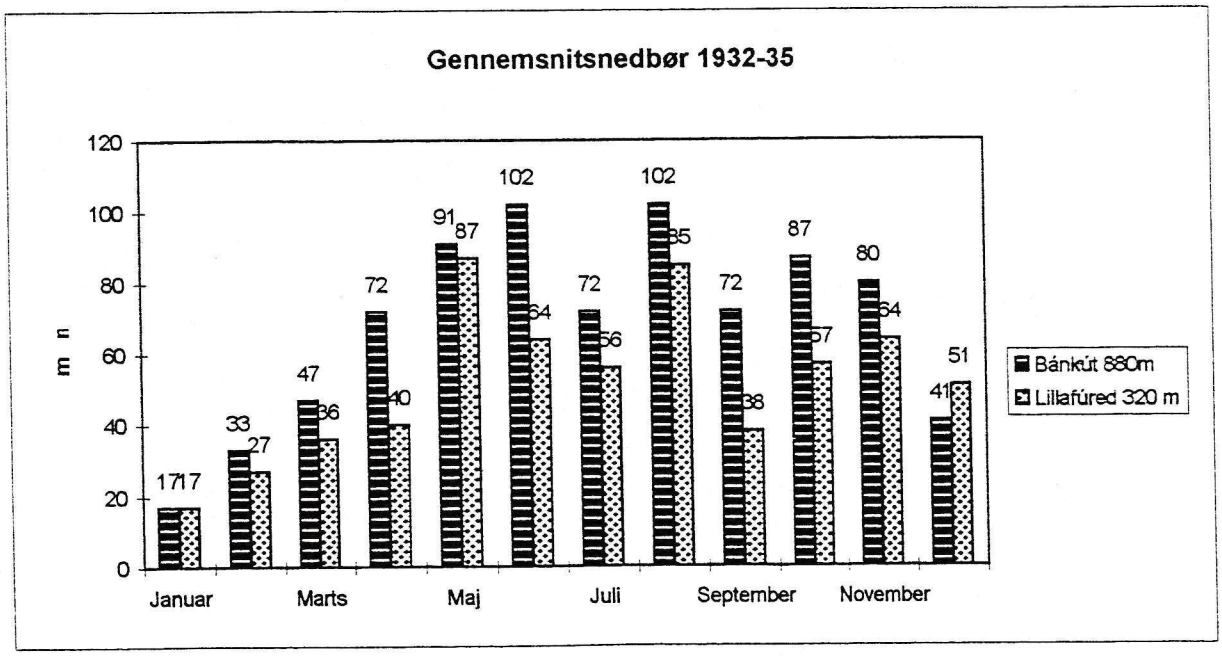

Jordbund
Jordbunden i det centrale ungarske lavland, *pusztaen*, udgøres af løss. Landskabet er åbent og domineret af en græsrig vegetation, mens træer i større klynger kun optræder i floddalene. En stor del af pusztaen er opdyrket eller udlagt til permanente græsgange til glæde for kreaturer og ikke mindst heste. Den intensive landbrugsudnyttelse hænger sammen med, at jordbunden stedvis er meget næringsrig og velegnet til dyrkning af afgrøder, idet den er tør og veldrænet. Dette skyldes i første række den dominerende jordbundstype på pusztaen, sortjord eller chernozem.

Chernozem opstår som resultatet af en hårfin balance mellem temperatur, nedbør og vegetationsdække. Den er samtidig betinget af landets kontinentale placering og dannes i områder, hvor løss som udgangsmateriale er fremherskende. De miljøfaktorer, der styrer dannelsen, er afhængige af lune forårs- og sommertemperaturer med en passende forsyning af fugtighed fra bortsmeltende sne og tidlig sommerregn. Dette medfører en hastig vækst af vegetationsdækket med dannelse af store mængder af overjordiske dele og et vidtforgrenet rodnet. Sensommertørke og vinterfrost bremser nedbrydningsprocesserne, hvorfor udvaskning af organiske forbindelser holdes på et minimum. Humusdannelsen foregår i et neutralt miljø rigt på kalk, hvilket resulterer i muldrig humus eller kalkholdig muldhumus. Chernozem har en artsrig jordbundsfauna, der ved at gennemrode overjorden indlemmer den dannede humus. Overjorden kan opnå dybder på 80-100 cm og får i de typiske tilfælde en karakteristisk krumme-kornet struktur. I Europa optræder chernozem foruden Ungarn i dele af Rumænien og Ukraine.

Jordbunden i f.eks. Bükk-området er domineret af kalkens tilstedeværelse i undergrunden. Her skyldes udviklingen af karst, at der dels er tale om et kalkstensplateau, der er gennemsat af dybe dale eller jordfaldshuller mellem de stejle kalkrygge og uregelmæssige, fremtrædende klipper. Samtidig bevirker nedsivende vand, at kalk i undergrunden opløses. Herved dannes der underjordiske huler og vandløb. I visse tilfælde kan disse hulheder synke sammen, og jordfaldshuller opstår.

Floraelementer
Det dominerende floraelement i Ungarn er det pannoniske, der ville være fremherskende, hvis ikke den menneskelige indflydelse havde ændret landskaberne radikalt gennem opdyrkning, bebyggelse, industri og trafikale årer. Det er blevet anslået på baggrund af studier af korrelationerne mellem den naturlige vegetation, klima, geografi, hydrologi og edafologi, at det pannoniske element ville dække omtrent 85% af landets areal. Lægges hertil de områder, der danner overgange mellem det pannoniske og andre elementer, ville opnås en total på 99% dækning. De andre elementer, det submediterrane, det østalpine og det nordkapatiske, ville tilsammen dække 1% (Ferenc & Tibor u.å.).

Det pannoniske floraelement er defineret som det element (flora provins), der ville være fremherskende i det Karpatiske bassin, hvis menneskelig indflydelse ikke havde ændret livsbetingelserne. En stor del af det Karpatiske bassin er dækket af den ungarske puszta.

Sammensætningen af Ungarns flora

Med 2547 arter fordelt på 792 slægter, der tilhører 143 familier, rummer Ungarns flora over 60% flere arter end den danske (tabel 2) og svarer størrelsesmæssigt til andre centraleuropæiske floraer som den tyske med 2700, den tjekkiske og slovakiske med 2600 og den polske med 2450 arter. På den anden side er der et stykke vej op til de mest artsrige floraer i Europa, nemlig den italienske med 5800, den spanske med 5050 og den græske med 5000 arter. Dette er samtidig en klar understregning af det faktum, at jo længere mod syd, vi bevæger os, desto større bliver artsdiversiteten. En anden faktor, der stiger mod den mediterrane del af Europa, er antallet af endemer (se nedenfor).

	Hungary	Magyar	Ungarn	Denmark	Dania	Danmark
Taxonomic level	Fam.	Gen.	Spec.	Fam.	Gen.	Spec.
Pteridophyta Harasztok Karsporeplanter	15	27	57	14	20	48
Gymnosperma Nyitvatermök Nøgenfrøende	4	12	15	4	11	27
Dicotyledones Kétszikűek Osztálya Tokimbladede	104	592	1937	89	423	1030
Monocotyledones Egyszikűek osztálya Enkimbladede	20	161	538	21	122	345
Orchidaceae Kosborfélék családja Orkidéfamilien	1	20	48	1	19	38
Total - I alt	143	792	2547	120	576	1450

Tabel 2. Sammensætningen af Ungarns flora (Tibor 1992) og Danmarks flora (Hansen 1981). - *The constitution of the flora of Hungary and Denmark.*

Fam. = Familie - *Family*. Gen. = Slægt - *Genera*. Sp. = Art - *Species*.

Den ungarske floraen domineres i lighed med det øvrige Europa af de dækfrøede, hvoraf de tokimbladede udgør ¾ af antallet af arter, mens de enkimbladede udgør omkring 1/5 af den samlede artsmængde i floraen. Karsporeplanter og nøgenfrøede udgør kun en forsvindende del (figur 3).

Med 285 arter er kurvplantefamilien den mest artsrige familien i Ungarn ganske som forholdet er i Danmark. Tilsvarende er Ungarns næststørste, græsfamilien med 216 arter, den næststørste i Danmark. Det mediterrane islæt i den Ungarske flora bliver repræsenteret bl.a. af ærteblomstfamilien med 155 arter, det samme som rosenfamilien, der begge er de tredje største familier og

af korsblomstfamilien som femte størst med 125 arter. For ærteblomstfamilien er tale om mere end en fordobling, mens der for korsblomstfamilien næsten er tale om en fordobling i artsantallet sammenlignet med danske forhold. En anden familie med mange repræsentanter omkring Middelhavet er de rubladede, der tilsvarende har dobbelt så mange arter i Ungarn sammenlignet med Danmark (tabel 3).

Familie	Antal arter i Ungarn	Antal arter i DK
1. Asteraceae - Kurvplantefamilien	285	132
2. Poaceae - Græsfamilien	216	115
3. Fabaceae - Ærteblomstfamilien	155	67
3. Rosaceae - Rosenfamilien	155	55
5. Brassicaceae - Korsblomsfamilien	125	67
6. Scrophulariaceae - Maskeblomstfamilien	104	59
7. Cyperaceae - Halvgræsfamilien	99	82
8. Lamiaceae - Læbeblomstfamilien	93	46
9. Caryophyllaceae - Nellikefamilien	92	55
10. Apiaceae - Skærmplantefamilien	86	52
11. Liliaceae - Liljefamilien	77	27
12. Ranunculaceae - Ranunkelfamilien	75	38
13. Orchidaceae - Orkidéfamilien i Ungarn i Ungarn	48	36
13. Chenopodiaceae - Salturtfamilien	48	24
15. Boraginaceae - Rubladfamilien	43	21
I alt	1701	876
I procent	67 %	60 %
Total	2.547	1.450

Tabel 3. De 15 mest artsrige familier i den ungarske flora (Tibor 1992) sammenlignet med de tilsvarende antal i Dansk feltflora (Hansen 1981). - *The 15 most species rich families in the Hungarien flora compared to the similar species number i the Danish flora.*

Divergensen på familie- og slægtsniveau mellem Ungarns og Danmarks flora skyldes dels forskelle i den taxonomiske opfattelse (eksempelvis er slægten *Prunus* i den ungarske flora splittet op på 6 slægter: *Padus* (Hæg), *Cerasus* (Kirsebær), *Amygdalus* (Mandel), *Armenica* (Abrikos), *Persica* (Fersken) og *Prunus* (Blomme i snæver forstand), dels, at en række familier og slægter ikke er repræsenteret i den danske flora. Endvidere har den ungarske flora medtaget beskrivelser af flere indførte og indslæbte arter, der i Dansk feltflora blot er medtaget som en fodnote. Dernæst kommer, at en række arter af de apomiktiske slægter *Rubus* (Brombær) og *Hieracium* (Høgeurt) er medtaget i den ungarske flora. En apomikt er en plante med frøsætning uden forudgående bestøvning.

Årsagerne til forskellene ligger i Ungarns mere sydlige og kontinentale placering, der bevirker,

at det steppeelement (Storebælts-floraen), vi kender fra Danmark, er fælles med Ungarn, mens Danmarks atlantiske element kun i ringe omfang forekommer i Ungarn eller mangler. Som eksempler på det første forhold kan fra turens floraliste nævnes Øresunds-Hønsetarm, Nikkende Limurt, Klæbrig Limurt, Bakke-Jordbær, Grå Potentil, Mat Potentil, Kantbælg og Langklaset Vikke.

På ekskursionen havde vi lejlighed til at stifte bekendtskab med ikke mindre end 657 arter. Disse arter repræsenterer 88 familier, hvoraf de største, dvs. de familier, som hovedparten af de iagttagne arter tilhører, var ranunkel-, nellike-, korsblomst-, rosen-, ærteblomst-, skærmplante-, læbeblomst-, maskeblomst-, kurvplante-, græs- og halvgræsfamilierne (se floralisterne).

Nærtbeslægtede arter og underarter

Et interessant aspekt ved andre europæiske landes floraer er de arter, der minder meget om danske arter, men som på få men afgørende punkter adskiller sig herfra. Fra floralisterne kan anføres en række eksempler herpå:

- Ungarsk Aftenstjerne regnes skiftevis som en selvstændig art eller som underart af Almindelig Aftenstjerne. Ungarsk Aftenstjerne adskilles på at have få grenede hår på stænglerne. Den er knyttet til de højtliggende bøgeskov og kalkklipperne f.eks. i Bükk-området (Tarkö 28-5).
- Vortet Benved med mørkebrune korkvorter på grenene og brune kronblade til adskillelse fra Almindelig Benved. Vortet Benved vokser i på lysåbne steder i løvskove og krat (Szarvaskö 27-5).
- Klippe-Vrietorn er en rigtgrenet busk med 1-5 cm lange lancetformede, rund-savtakkede blade og optræder på lysåbne steder i løvskov (Lillafüred 26-5).
- Skinnede Kørvel er en glat udgave af Vild Kørvel. Skinnende Kørvel vokser i bøgeskovsområder bl.a. i Bükk (Mely-Sar-Volgy 26-5, Tarkö 28-5).
- Smalbladet Ask kan kendes på knopperne, der er brune i modsætning til de sorte hos Almindelig Ask. Den indgår som skovtræ i de ungarske skove eller anvendes som prydtræ f.eks. som allétræ (Eger 26-6).
- Smalbladet Singrøn har som navnet antyder smallere blade end Liden Singrøn, ligesom Smalbladet Singrøn ikke er stedsegrøn (Imre-hegy 21-5, Fülophaza 24-5).
- Håret Korsknap minder habituelt meget om Almindelig Korsknap men adskiller sig ved altid at være dunhåret. Den vokser i bøgeskovsområder bl.a. i Bükk (Nagy Mezö, Sihaz og Mely-Sar-Volgy 26-5).
- Storfrugtet Gedeskæg og Filtet Gedeskæg minder begge meget om Eng-Gedeskæg. Førstnævnte adskilles på en blegere kronfarve og på en mere opsvulmet kurvstilk, mens den anden har stærkt grenede, uldhårede stængler og blade med bølget rand (Storfrugtet Gedeskæg: Lake Kolon, Pähi at SE end 22-6, Kunadacs og Apaj 23-5 samt Fülophaza og Bugac 24-5; Filtet Gedeskæg: Fülophaza 24-5).
- Bredbladet Konval har brede, overlappende blade, der er dunede på undersiden, kantet stængel og 1-5 store blomster og vokser i lysåbne skove, langs skovveje og i skovbryn (Kunfeherto 21-5, Lake Kolon, Pähi at SE end 22-5, Bugac 24-5, Szarvaskö 27-5 & Tarkö 28-5).

I en række tilfælde stødte vi på planter, der meget mindede om vore egne, men alligevel afveg i enkelte træk. Disse blev ofte fundet pusztaen f.eks. i forbindelse med saltsøerne eller de saltpanner og strandenge, der omgav søerne, altså under levevilkår, der svarer til de tilsvarende danske forhold. Eksempler herpå er:

- Strand-Asters vokser i strandengene eller i randen af saltsøerne og er beskrevet som en egen underart, ssp. *pannonicus* (Lake Kolon, Izsak at NE end 22-5, Lake Kolon, Pähi at SE end 22-5, Apaj 23-5).
- Nikkende Tidsel i underarten ssp. *macrolepis* blev registreret flere steder på pusztaen (Imrehegy og Akaszto 22-5, Lake Kolon, Izsak at NE end og nordvest hjørnet 22-5, Kunadacs, Kunszenthiklos og Apaj 23-5 samt Fülophaza og Bugac 24-5)
- Strandgåsefod vokser i strandengene eller i randen af saltsøerne og er beskrevet som en egen underart, ssp. *pannonica*(Akaszto 21-5).
- Udspærret Annelgræs (Sump-Annelgræs) vokser i strandengene eller i randen af saltsøerne og optræder her i underarten ssp. *limosa*, der af nogle forfattere henføres til egen art (Akaszto 22-5, Lake Kolon, Izsak at NE end, Lake Kolon, Pähi at SE end og Lake Kolon, (NW corner) 23-5, Kunszenthiklos og Apaj 24-5 og Tösertiö 25-5).

Orkidéer

Fra Ungarn er der angivet 48 orkidéarter fordelt på 20 slægter (tabel 4). 34 af disse arter forekommer eller har forekommet i Danmark. På ekskusionen havde vi lejlighed til at se 1/3 af disse, hvilket er 16 arter på én eller flere lokaliteter heriblandt 2 af de arter, der er forsvundet fra Danmark, nemlig Poselæbe og Ridder-Gøgeurt, og 3 ikke-danske, nemlig Edderkop-Flueblomst, Tæge-Gøgeurt og Kær-Gøgeurt (tabel 5).

	Hungary	Magyar	Ungarn	Denmark	Dania	Danmark
Taxonomic level	Fam.	Gen.	Spec.	Fam.	Gen.	Spec.
Orchidaceae Kosborfélék családja Orkidéfamilien	1	20	48	1	19	38

Tabel 4. Orkidéfamilien i Ungarn (Tibor 1992). - *Orchidaceae in Hungary.*

Fam. = familie, *family*. Gen. = slægt, *genera*. Spec. = art, *species*.

Dansk navn	Internationalt navn	Fredet	Lokalitet
Horndrager	Anacamptis pyramidalis	Ja	-
Hvidgul Skovlilje	Cephalanthera damasonium	Nej	-
Sværd-Skovlilje	Cephalanthera longifolia	Nej	19
Rød Skovlilje	Cephalanthera rubra	Nej	12, 13
Poselæbe	Coeloglossum viride	Nej	20

Orkidéfamilien						

Tabel 4. Orkidéfamilien i Ungarn (Tibor 1992). - *Orchidaceae in Hungary.*

Fam. = familie, *family*. Gen. = slægt, *genera*. Spec. = art, *species*.

Dansk navn	Internationalt navn	Fredet	Lokalitet
Horndrager	Anacamptis pyramidalis	Ja	-
Hvidgul Skovlilje	Cephalanthera damasonium	Nej	-
Sværd-Skovlilje	Cephalanthera longifolia	Nej	19
Rød Skovlilje	Cephalanthera rubra	Nej	12, 13
Poselæbe	Coeloglossum viride	Nej	20
Koralrod	Corallorhiza trifida	Nej	17
Fruesko	Cypripedium calceolus	Ja	-
Skov-Gøgeurt	Dactylorhiza fuchsii	Ja	
Kødfarvet Gøgeurt	Dactylorhiza incarnata	Ja	7, 9
Plettet Gøgeurt	Dactylorhiza maculata	Ja	-
Maj-Gøgeurt	Dactylorhiza majalis	Ja	-
Hvidgul Gøgeurt	Dactylorhiza ochroleuca	Ja	-
Hylde-Gøgeurt	Dactylorhiza sambucina	Ja	-
Rød Hullæbe	Epipactis atrorubens	Nej	17
Skov-Hullæbe	Epipactis helleborine	Nej	-
Storblomstret Hullæbe	Epipactis leptochila	Nej	-
Småbladet Hullæbe	Epipactis microphylla	Nej	-
Seglbladet Hullæbe	Epipactis muelleri	Nej	-
Sump-Hullæbe	Epipactis palustris	Ja	-
	Epipactis pontica	Ja	-
Tætblomstret Hullæbe	Epipactis purpurata	Nej	-
Knælæbe	Epipogium aphyllum	Ja	-
Knærod	Goodyera repens	Ja	-
Langakset Trådspore	Gymnadenia conopsea	Ja	-
Vellugtende Tråd-spore	Gymnadenia odoratissima	Ja	
Pukkellæbe	Herminium monorchis	Nej	-
Kruset Øgletunge	Himanthoglossum adriaticum	Ja	-
Gedeøgletunge	Himanthoglossum caprinum	Ja	-
Fuglestok	Limodorum abortivum	Ja	-

Ridder-Gøgeurt	Orchis militaris	Ja	7
Salep-Gøgeurt	Orchis morio	Ja	5
Bleg Gøgeurt	Orchis pallens	Ja	-
Serbisk-Gøgeurt	Orchis palustris ssp. elegans	Ja	7, 9
Stor Gøgeurt	Orchis purpurea	Ja	19
Abe-Gøgeurt	Orchis simia	Ja	-
Tretandet Gøgeurt	Orchis tridentata	Ja	-
Bakke-Gøgeurt	Orchis ustulata	Ja	4
Bakke-Gøgelilje	Platanthera bifolia	Nej	16, 20
Skov-Gøgelilje	Platanthera chlorantha	Nej	-
Sommer-Skrueaks	Spiranthes aestivalis	Ja	-
Skrueaks	Spiranthes spiralis	Nej	-
Kugle-Gøgeurt	Traunsteinera globosa	Nej	-

Tabel 5. Orkidéarter i Ungarn (Tibor 1992). - *Orchid species in Hungary.*

Endemer

Europas geologisk unge alder sammenlignet med andre kontinenter gør, at den tid, der har været til artsdannelse efter afsmeltningen af ismasserne efter sidste istid for 15.000 år siden, har været relativt kort i udviklingsmæssig sammenhæng. Samtidig danner de massive øst-vest gående bjergkæder i Europa (Pyrenæerne, Alper og Kapaterne) en vanskelig passabel barriere for spredningen af arter mod nord efter istiden. Dette forklarer kort, at antallet endemer i Europa er relativt lavt sammenlignet med andre verdensdele, idet de områder, hvor en artsdannelse har fundet og fortsat finder sted primært begrænset til føromtalte bjergkæder eller isolerede øer i Middelhavet og Atlanterhavet.

Ungarns geografiske placering syd for de store europæiske bjergkæder betinger den forholdsvise store artsrigdom. Hertil kommer, at dele af landet berøres af Karpaterne samt, at de senere års grundige videnskabelige, botaniske udforskningsarbejde af den ungarske flora har øget forståelsen for den variation, der påtræffes i landet. Dette har bl.a. bevirket, at flere endemiske underarter er ophøjet til arter og, at der kan erkendes 15 endemer på arts- eller underartsniveau (tabel 6).

Internationalt navn	Dansk navn	Status	Tibor	Rejseflora	Save WF
Achillea horanszkyi	Røllike	E	p. 502		p. 67
Astragalus vesicarius ssp. albidus	Broget Astragel	R	p 216	p. 64	p. 67
Dianthus diutinus	Ungarsk Nellike	V	p. 572	p. 29	p. 68

Ungarns geografiske placering syd for de store europæiske bjergkæder betinger den forholdsvise store artsrigdom. Hertil kommer, at dele af landet berøres af Karpaterne samt, at de senere års grundige videnskabelige, botaniske udforskningsarbejde af den ungarske flora har øget forståelsen for den variation, der påtræffes i landet. Dette har bl.a. bevirket, at flere endemiske underarter er ophøjet til arter og, at der kan erkendes 15 endemer på arts- eller underartsniveau (tabel 6).

Internationalt navn	Dansk navn	Status	Tibor	Rejseflora	Save WF
Achillea horanszkyi	Røllike	E	p. 502		p. 67
Astragalus vesicarius ssp. albidus	Broget Astragel	R	p 216	p. 64	p. 67
Dianthus diutinus	Ungarsk Nellike	V	p. 572	p. 29	p. 68
Erysimum wittmannii ssp. pallidiflorum	Hvidgul Hjørneklap	V	p. 444	p. 40	p. 71
Ferula sadlerana	Rubladet Ferle	V	p. 274	p. 94	p. 43
Hesparis vrabelyiana	Ungarsk Aftenstjerne	V	p. 244	p. 41	p. 68
Linum dolomiticum	Hør	V	p. 304		p. 42
Pulsatilla hungarica	Kobjælde	V	p. 128		p. 69
Pulsatilla montana	Kobjælde	R	p. 128		p. 69
Pyrus magyarica	Brodtakket Pære	E	p. 150	p. 59	p. 69
Seseli leucospermum	Hvidfrugtet Hjorterod	R	p. 271	p. 92	p. 69
Sesleria sadlerana	Blåaks	R	p. 751	p. 183	p. 69
Thalictrum minus ssp. albidus	Frøstjerne	R			p. 70
Thlaspi schudichii	Pengeurt	V	p. 428		p. 71
Vincetoxicum pannonicum	Grønbrun Svalerod	V	p. 325	p. 203	p. 44

Tabel 6. Endemer i den ungarske flora, deres status og litteraturhenvisninger. (Kilder: Tibor

1992, Rejseflora: Thornberg 1996, Save WF: Ferenc & Tibor u.å.). - *Endemic species in the Hungarian Flora, their status and references.*

På ekskursionen havde vi lejlighed til at se Ungarsk Aftenstjerne (*Hesparis vrabelyiana*) i Bükk-massivet og høre om de problemer, det gav med den øgede oplukning af de førhen isolerede levesteder, hvorved der foregik overførsel af genetisk materiale fra den nærtbeslægtede Aftenstjerne (*Hesparis matrionalis*) med en opblanding af de to arter til følge.

Fredede og rødlistede plantearter

I følge Ferenc & Tibor (u.å.) er 308 arter af karplanter samt 18 arter af tørvemos (*Sphagnum* sp.) fredede i hele Ungarn. Af disse er der flere nærtbeslægtede arter eller artskomplekser som 6 arter af blåaks (*Sesleria* sp.), 21 småarter (apomiktiske arter) af Røn (*Sorbus* sp.) og 8 arter af Fjergræs (*Stipa* sp.). Som i Danmark udgør karsporeplanterne en stor del af de fredede arter, idet 5 Ulvefodarter og 22 bregner er fredede. Fælles med danske forhold er Kamillebladet Månerude, Stilk-Månerude, Kongebregne og Almindelig Skjoldbregne. En anden markant gruppe er orkidéfamilien, hvoraf 36 arter af 48 er fredede.

Listen over fredede arter rummer flere, der er langt almindelige i Danmark enten de er naturligt forekommende eller forvildede fra dyrkning. Af fællestræk er, at adskillige af arterne har nordlig udbredelse i Europa, og at de er knyttet til næringsfattige lokaliteter. Eksempler herpå er Tusindstråle, Læge-Alant, Tranebær, Blåbær, Engblomme, Femhannet Pil, Øret Pil, Solbær, Fjeld-Ribs, Hvid Næbfrø, Liden Vintergrøn, Klokke-Vintergrøn, Grønlig Vintergrøn, Ensidig Vintergrøn, Enblomstret Vintergrøn, Fladkravet Kodriver, Vibefedt, Leverurt, Slangetunge, Almindelig Ulvefod og Femhannet Ulvefod.

43 fredede arter blev demonstreret eller fundet på ekskursionen på en eller flere lokaliteter. Omkring 2/3 blev i første række fundet i Bükk-området. Af karsporeplanterne blev fundet Stor Månerude (Kunfeherto 21-5), Slangetunge (Kunszenthiklos 23-5) og Miltbregne (Tarkö 28-5), af tokimbladede *Aconitum moldavicum* (Nagy Mezö, Sihaz 26-5), Broget Stormhat (Nagy Mezö, Sihaz 26-5, Tarkö 28-5), Vår-Adonis (Imre-hegy 21-5, Eger 27-5), Filtet Anemone (Nagy Mezö, Sihaz 26-5), Sølvlys (Mely-Sar-Volgy 27-5), Alpe-Skovranke (Mely-Sar-Volgy 27-5), *Potentilla grandis* (Nagy Mezö, Sihaz 26-5, Eger 27-5), *Potentilla nigricans* (Fülophaza 24-5), Ungarsk Aftenstjerne (Tarkö 28-5), *Thlaspi jankae* (Nagy Mezö, Sihaz 26-5, Eger 27-5), Randhåret Kuglehusløg (Eger 27-5, Szarvaskö 27-5, Tarkö 28-5), Dværg-Mandel (Eger 27-5), *Rosa pendulina* (Nagy Mezö, Sihaz 26-5), Stængelløs Astragel (Ersekhalma 21-5), Moses Brændende Busk (Eger 27-5), Gul Hjorterod (Tarkö 28-5), Fladkravet Kodriver (Nagy Mezö, Sihaz 26-5, Mely-Sar-Volgy 26-5, Tarkö 28-5), Kors-Ensian (Nagy Mezö, Sihaz 26-5, Tarkö 28-5), Klokke-Ensian (Nagy Mezö, Sihaz 26-5), Trebladet Baldrian (Mely-Sar-Volgy 26-5), Sølv-Bakketidsel (Nagy Mezö, Sihaz 26-5, Tarkö 28-5), Glatbladet Tidselkugle (Fülophaza 24-5) og af enkimbladede Brand-Lilje (Nagy Mezö, Sihaz 26-5), Krans-Konval (Nagy Mezö, Sihaz 26-5, Tarkö 28-5), Sand-Sværdlilje (Kunadacs 23-5, Bugac 24-5, Eger 27-5), Blå Sværdlilje (Lake Kolon, Pähi 22-5), Broget Sværdlilje (Nagy Mezö, Sihaz 26-5), *Festuca pallens ssp. hungarica* (Mely-Sar-Volgy 27-5), Ungarsk Blåaks (Lillafüred 26-5, Mely-Sar-Volgy 27-5), Ruskedet Steppegræs (Fülophaza 24-5, Eger 27-5), Hestehale-Steppegræs (Imre-

hegy 21-5, Kunadacs 22-5, Fülophaza 24-5, Eger 27-5) samt 9 orkidéarter (se tabel 4).

Ungarn hører blandt de lande i Europa med forholdsvis få rødlistede arter, idet 6% anses for truede, hvilket er et beskedent antal selv efter europæisk målestok (xx xx). Eftersom der ikke har været en nyere ungarsk rødliste til rådighed ved udarbejdelsen af rapporten, er oplysningerne nedefor stykket sammen fra flere kilder og som følge deraf formodentlig noget mangelfulde. Bl.a. savnes her en belysning af hvilke kategorier, flere af de medtagne arter rent faktisk er kategoriseret under. 30 arter er i følge Lucas & Walters (1977) klassificeret som sårbare, mens oplysningerne om resten er for mangelfulde (tabel 7).

Internationalt navn	Dansk navn	Status	Tibor	Rejse-flora	Save WF	L&W
Achillea horanszkyi	Røllike	V	p. 502		p. 67, 71	p. 154
Aldrovanda vesiculosa	Vandklap	V	p. 449	p. 49	p. 71	p. 154
Allium suaveolens	Vellugtende Løg		p. 656	p. 170	p. 71	
Angelica palustris	Sump-Angelik		p. 273	p. 95	p. 71	
Apium repens	Krybende Sump-skærm	V	p. 266	p. 94	p. 71	p. 154
Astragalus dasyanthus	Lodden Astragel	V	p. 214	p. 64	p. 67	p. 154
Botrychium matricarii-folium	Kamillebladet Må-nerude	V	p. 58	p. 2	p. 71	p. 154
Botrychium multifi-dum	Stilk-Månerude	V	p. 58	p. 2		p. 154
Botrychium virginia-num ssp. europaeum	Stor Månerude	V	p. 58	p. 2	p. 71	p. 154
Caldesia parnassifoia	Hjerteblad		p. 639	p. 164	p. 71	
Centaurea sadlerana	Hvidkantet Knopurt		p. 530	p. 153	p. 71	p. 154
Cirsium brachycepha-	Korthoved-Tidsel	V	p.	p. 152	p. 71	p. 154

lum			522			
Cirsium furiens	Tidsel		p. 520	p. 151	p. 71	
Colchicum arenarium	Sand-Tidløs	V	p 650	p. 166	p. 71	p. 154
Corispermum canescens	Stor Lusefrø	R	p. 596	p. 18	p. 68	
Corispermum nitidum	Skinnende Lusefrø		p. 596	p. 18	p. 71	
Crambe tatarica	Tatarisk Strandkål	V	p. 980	p. 49	p. 54, 71	p. 154
Cypripedium calceolus	Fruesko	V	p. 681	p. 204	p. 71	p. 154
Dianthus diutinus	Ungarsk Nellike		p. 572	p. 29	p. 71	
Diphasiastrum issleri	Flad x Cypres-Ulvefod	V	p. 52	p. 1	p. 68, 71	p. 154
Dracocephalum austriacum	Storblomstret Dragehoved	V	p. 352	p. 110	p. 71	p. 154
Elatine alsinatrum	Krans-Bækarve	V	p. 457	p. 85	p. 71	p. 154
Elatine hungarica	Kortkronet Bækarve	V	p. 458	p. 85	p. 71	p. 154
Eleocharis carniolica	Pude-Sumpstrå		p. 703	p. 194	p. 71	
Erysimum wittmannii ssp. pallidiflorum	Hvidgul Hjørneklap		p. 444	p. 40	p. 71	
Ferula sadlerana	Rubladet Ferle		p. 274	p. 94	p. 71	
Festuca pallens	Svingel		p. 738	p. 179	p. 43, 71	
Groenlandia densa	Tæt Vandaks		p. 646	p. 165	p. 71	
Hesparis vrabelyiana	Ungarsk Aftenstjerne		p. 442	p. 41	p. 71	
Iris humilis ssp. arenaria	Sand-Sværdlilje	V	p. 672	p. 172	p. 71	p. 154
Lathyrus transsylvanicus	Fladbælg		p. 226	p. 68	p. 71	
Lindernia procumbens	Slamurt	V	p. 384	p. 114	p. 71	p. 154

Linum dolomiticum	Dolomiter-Hør		p. 304		p. 42, 71	
Liparis loeselii	Mygblomst	V	p. 695	p. 208	p. 60, 71	p. 154
Marsilea quadrifolia	Kløverbregne	V	p. 69	p. 5	p. 71	p. 154
Onosma tornensis	Slovakisk Æseltunge	V	p. 341	p. 104	p. 45, 71	p. 154
Orobanche caesia	Uldhåret Gyvelkvæler			p. 123	p. 71	
Pulsatilla pratensis ssp. hungarica	Ungarsk Kobjælde		p. 128		p. 71	
Pulsatilla patens	Åben Kobjælde		p. 128	p. 31	p. 59, 71	
Pulsatilla montana	Kobjælde	V	p. 128		p. 71	p. 154
Pyrus magyarica	Brodtakket Pære		p. 150	p. 59	p. 71	
Ranunculus polyphyllus	Forskelligbladet Ranunkel	V	p. 134	p. 34a	p. 71	p. 154
Salvinia natans	Svømmeblad	V	p. 69	p. 5	p. 71	p. 154
Serratula lycopifolia	Ethovedet Engskær	V	p. 524	p. 152	p. 71	p. 154
Seseli leucospermum	Hvidfrugtet Hjorterod		p. 271	p. 92	p. 71	
Spiraea crenata	Treårep. Spiræa	V	p. 148	p. 53		p. 154
Stipa dasyphylla	Blødp. Fjergræs		p. 774	p. 189	p. 71	
Stipa borysthenica	Ruskedet Fjergræs		p. 776		p. 71	
Thlaspi jankae	Pengeurt	V	p. 428	p. 46	p. 70	p. 154
Thlaspi kovatsii	Pengeurt		p. 428		p. 71	
Tragopogon floccosus	Filtep. Gedeskæg	V	p. 536	p. 157	p. 71	p. 155
Trapa natans	Hornnød	V	p. 239	p. 86	p. 71	p. 155
Typha minima	Liden Dunhammer	V	p. 789	p. 192		p. 155

Typha shuttleworthii	Grå Dunhammer	V	p. 789	p. 192	p. 71	p. 155
Vicia sparsiflora	Bleggul Vikke		p. 221	p. 66	p. 71	
Vincetoxicum panno-nicum	Grønbrun Svalerod		p. 325	p. 102	p. 44, 71	

Tabel 7. Oversigt over formodede rødlistede arter og underarter i Ungarn. (Kilder: Tibor 1992, Rejseflora: Thornberg 1996, Save WF: Ferenc & Tibor u.å., L&W: Lucas & Walters 1977). - *Species and subspecies sugested for a Hungarian red data book.*

Fortegnelse over botaniske lokaliteter

No. Lokalitet - *Site*	Naturtype - *Habitat*	Dato - *Date*
1. Varga Tanya	Puszta	20-25-5
2. Imre-hegy	Dry grassland	21-5
3. Kunfeherto	Oak forest	
4. Ersekhalma	Dry grassland on loess	
5. Akaszto	Salt marsh	
6. Lake Kolon, Izsak at NE end	Salt marsh	22-5
7. Lake Kolon, Pähi at SE end	Meadow	
8. Lake Kolon, (NW corner)	Natron marsh	
9. Kunadacs	Meadow and dry grassland	23-5
10. Kunszenthiklos	Natron puszta	
11. Apaj	Salt marsh	
12. Fülophaza	Migrating and overgrown sand dune	24-5
13. Bugac	Sand dune and oak forest	
14. Tösertiö	Alder swamp and river meadow	25-5
15. Lillafüred	Decideous forest and barren cliffs	26-5
16. Bükk, Nagy Mezö, Sihaz	Montane meadow and forest	
17. Bükk, Mely-Sar-Volgy (Maiden valley)	Beech forest in ravine	
18. Eger	Dry grassland on abandoned wineyard	27-5
19. Szarvaskö	Oak forest and silicate, vulcanic rock	
20. Tar-kö	Karst plateau and beech forest	28-5

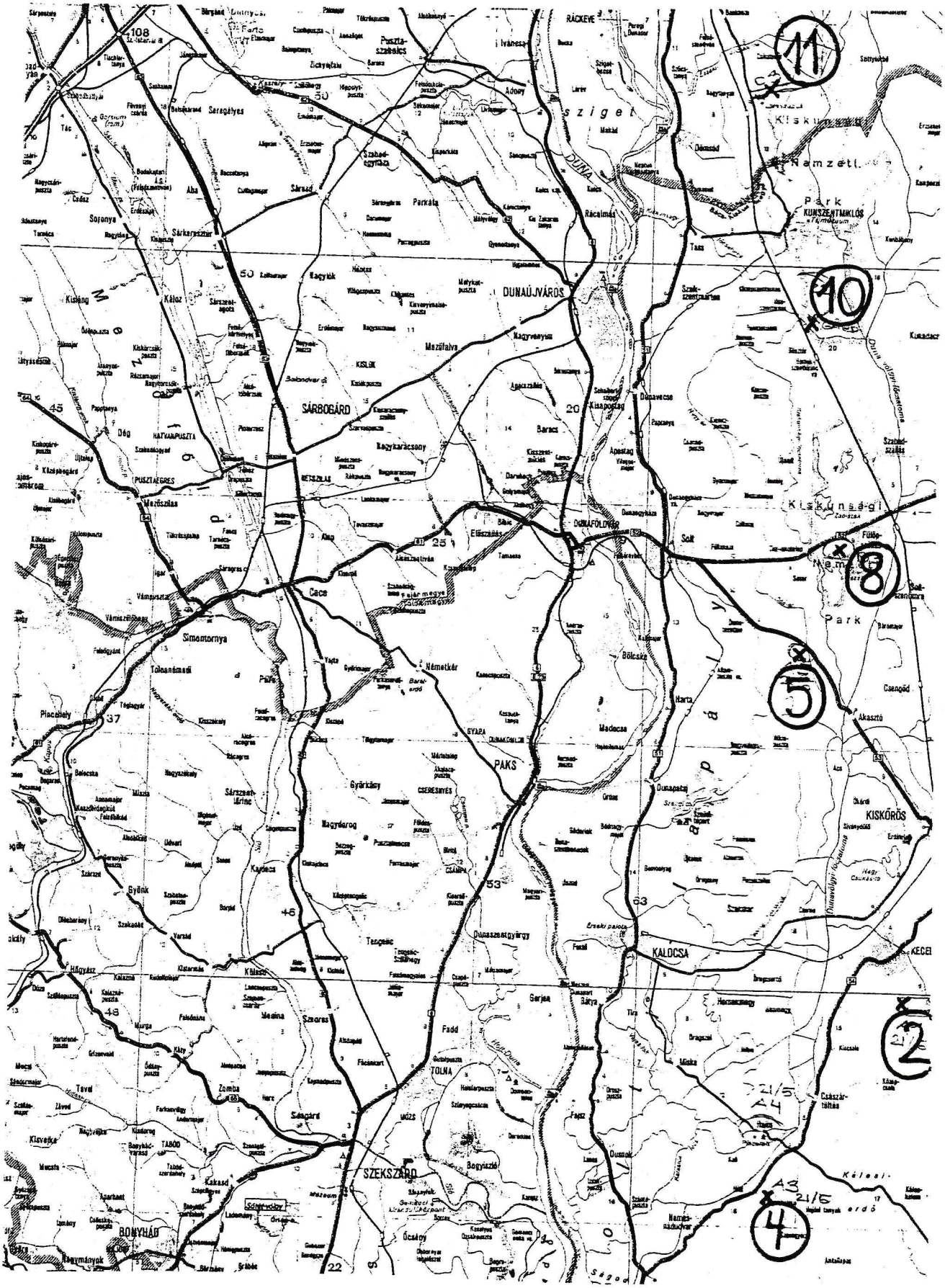
RÁCKEVE
Sziget
DUNA
Nemzeti
Park
KUNSZENTMIKLÓS
DUNAÚJVÁROS
SÁRBOGÁRD
Mezőfalva
Kisapostag
Dunavecse
Kiskunsági
DUNAFÖLDVÁR
Cece
Simontornya
Németkér
Bölcske
Harta
Madocsa
PAKS
Györköny
Dunapataj
KISKŐRÖS
KALOCSA
KECEL
Dunaszentgyörgy
Tengelic
Fadd
TOLNA
SZEKSZÁRD
BONYHÁD
Bátaapáti
Bátaapáti erdő
Kálosi erdő
Sió
Sió-csatorna
Sió-csatorna szivattyú-telep
Sió-csatorna szivattyú-telep
Sió-csatorna szivattyú-telep

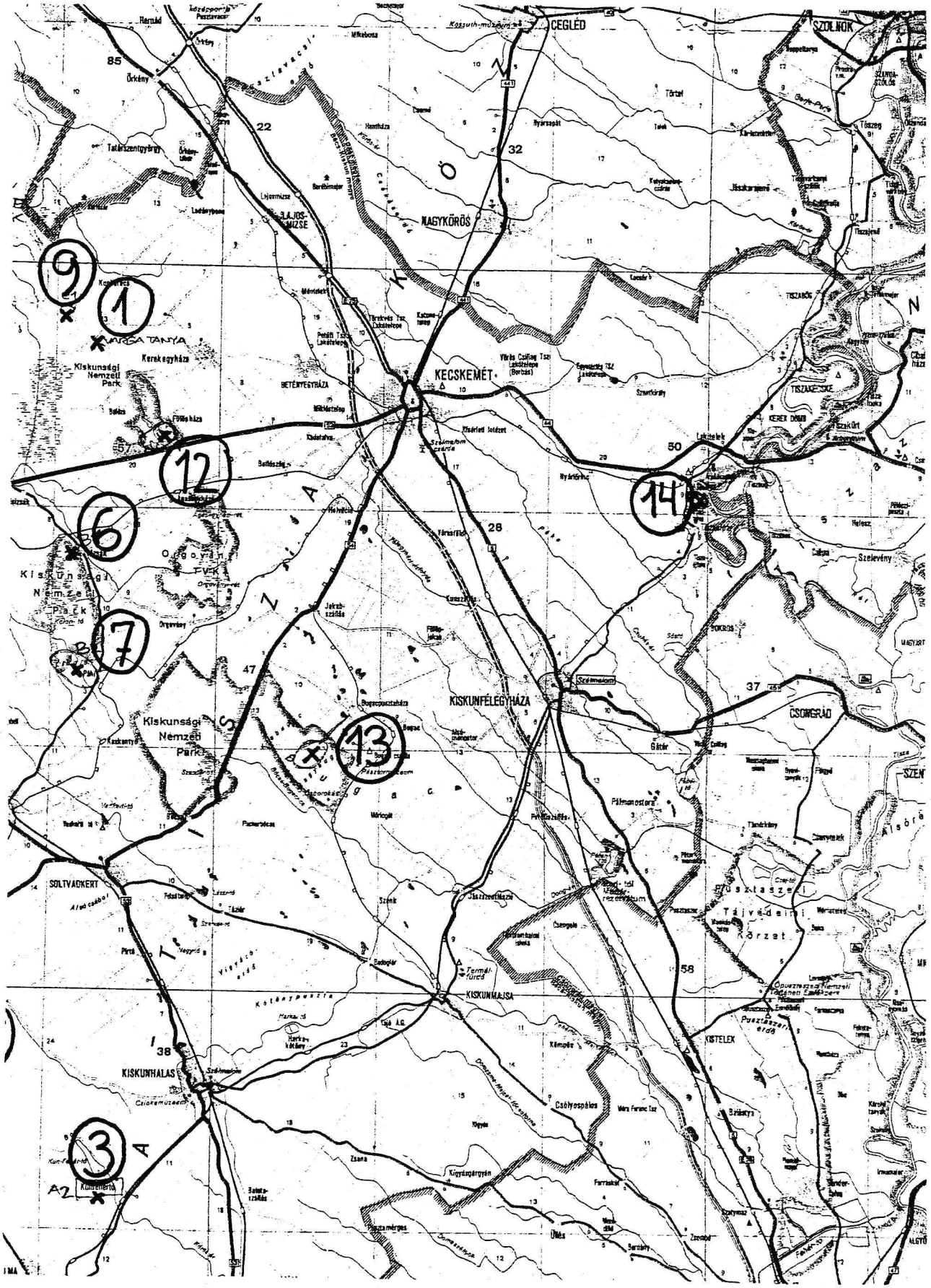
CEGLÉD
SZOLNOK
NAGYKŐRÖS
KECSKEMÉT
KISKUNFÉLEGYHÁZA
CSONGRÁD
KISKUNMAJSA
KISTELEK
KISKUNHALAS
SOLTVADKERT
Kiskunsági Nemzeti Park
9
1
12
6
7
13
14
3

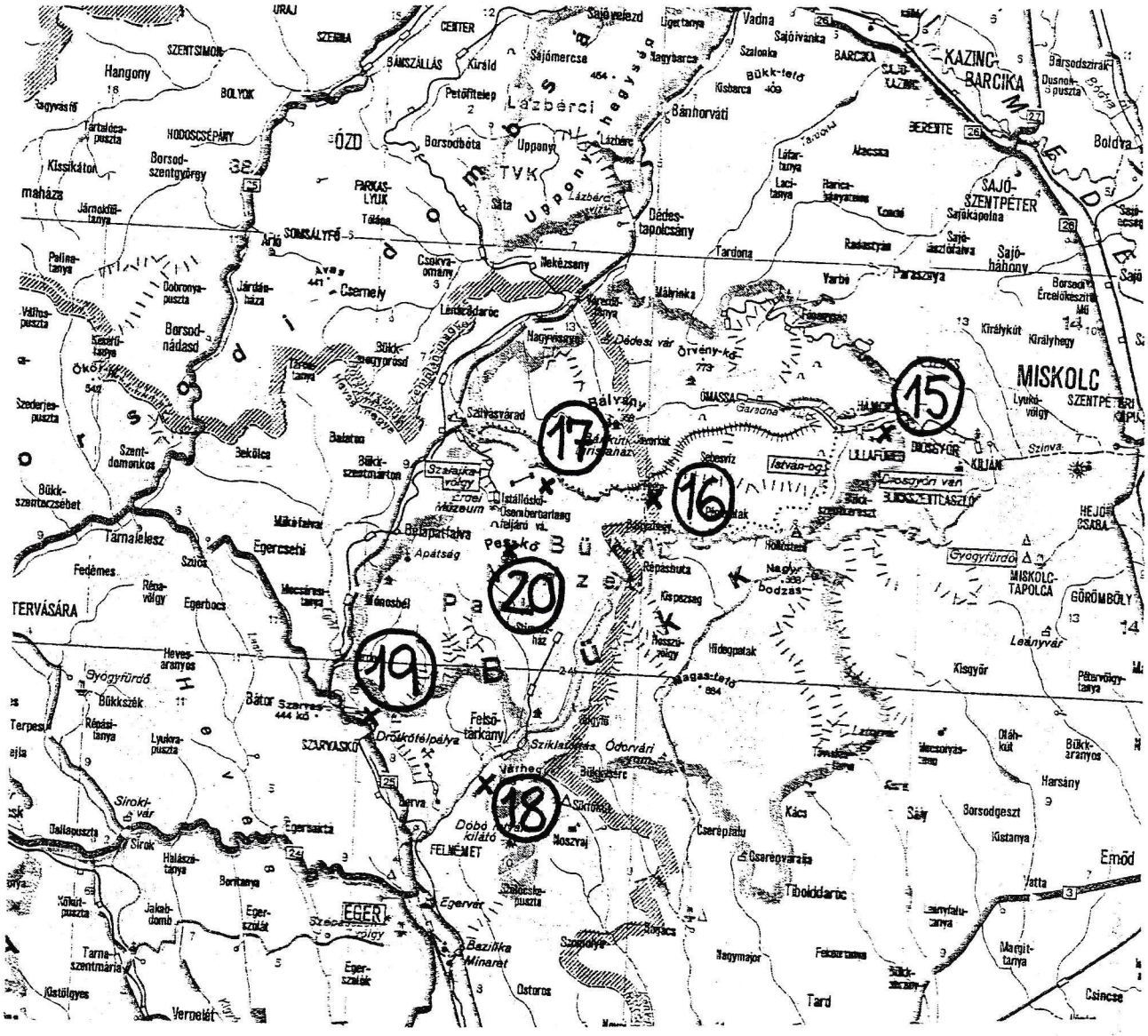

Floralister →

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Equisetaceae	*Padderokfamilien*																					
Equisetum arvense	Ager-Padderok								X													
Equisetum hiemale	Skavgræs																		X			
Equisetum fluviatile	Dynd-Padderok															X						
Equisetum palustre	Kær-Padderok										X					X						
Equisetum ramosissimum	Sand-Padderok													X								
Ophioglossaceae	*Slangetungefamilien*																					
Botrychium virginianum ssp. europaeum	Stor Månerude	Protected			X																	
Ophioglossum vulgatum	Slangetunge	Protected										X										
Aspleniaceae	*Radeløvfamilien*																					
Asplenium ruta-muraria	Murrude																		X			X
Asplenium septentrionale	Nordisk Radeløv																				X	
Asplenium trichomanes ssp. trichomanes	Rundfinnet Radeløv																X		X			
Ceterach officinarum	Miltbregne	Protected																				X
Athyriaceae	*Fjerbregnefamilien*																					
Athyrium filix-femina	Fjerbregne																	X	X			X
Cystopteris fragilis	Skør Bægerbregne																		X			
Polypodiaceae	*Engelsødfamilien*																					
Polypodium vulgare	Almindelig Engelsød																		X			
Aspidiaceae	*Mangeløvfamilien*																					
Dryopteris filix-mas	Almindelig Mangeløv																	X	X			X
Gymnocarpium dryopteris	Tredelt Egebregne																		X			
Cupressaceae	*Cypresfamilien*																					
Juniperus communis	Almindelig Ene		X										X	X			X			X	X	
Pinaceae	*Granfamilien*																					
Picea abies	Rød-Gran																X					X
Pinus nigra	Østrigsk Fyr													X								
Larix decidua	Europæisk Lærk																					X

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Salicaceae	*Pilefamilien*																					
Populus alba	Sølv-Poppel				X								X	X	X							
Populus canescens	Grå-Poppel				X																	
Populus nigra	Sort-Poppel													X	X							
Populus tremula	Bævreasp																			X		
Salix caprea	Selje-Pil																		X			
Salix cinerea	Grå-Pil								X							X						
Salix rosmarinifolia	Rosmarin-Pil													X	X							
Corylaceae	*Hasselfamilien*																					
Carpinus betulus	Avnbøg																X	X	X		X	X
Corylus avellana	Hassel																X	X			X	X
Fagaceae	*Bøgefamilien*																					
Fagus sylvatica	Bøg																X	X	X			X
Quercus cerris	Frynse-Eg																				X	
Quercus petraea	Vinter-Eg																				X	
Quercus pubescens	Dun-Eg																			X	X	
Quercus robur	Almindelig Eg			X										X	X							
Betulaceae	*Birkefamilien*																					
Alnus glutinosa	Rød-El														X							
Ulmaceae	*Elmefamilien*																					
Celtis occidentalis	Nældetræ	Introduced		X																		
Ulmus glabra	Skov-Elm																	X				
Ulmus laevis	Skærm-Elm															X		X				
Ulmus minor	Småbladet Elm																		X	X		
Ceratophyllaceae	*Hornbladfamilien*																					
Ceratophyllum demersum	Tornfrøet Hornblad					X																
Cannabaceae	*Hampfamilien*																					
Cannabis sativa	Hamp	Indført	X	X							X											
Humulus lupulus	Humle														X				X			

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Urticaceae	*Nældefamilien*																					
Parietaria officinalis	Springknap																X					
Urtica dioica	Stor Nælde				X				X						X	X	X	X	X	X		X
Santalaceae	*Sandelfamilien*																					
Thesium arvense	Mark-Nålebæger			X		X	X		X				X	X	X							
Thesium linophyllon	Ris-Nålebæger																			X		
Loranthaceae	*Misteltenfamilien*																					
Loranthus europaeus	Egemistelten																			X		
Viscum album	Hvid Mistelten																		X			
Aristolochiaceae	*Slangerodfamilien*																					
Aristolochia clematis	Slangerod										X		X	X	X	X				X		
Asarum europaeum	Hasselurt																		X			
Polygonaceae	*Skedeknæfamilien*																					
Polygonum convolvulus	Snerle-Pileurt			X																		
Rumex acetosa	Almindelig Syre								X								X	X	X		X	X
Rumex aquaticus	Vand-Skræppe															X						
Rumex crispus	Kruset Skræppe											X										
Rumex obtusifolius	Butbladet Skræppe																X					
Chenopodiaceae	*Salturtfamilien*																					
Camphrosoma annua	Enårig Kamferurt						X			X		X										
Chenopodium album	Hvidmelet Gåseurt			X																		
Chenopodium bonus-henricus	Stolthenriks Gåsefod																					X
Salsola kali ssp. ruthenica	Russisk Sodaurt													X								
Sueda maritima ssp. pannonica	Strandgåsefod						X															
Caryophyllaceae	*Nellikefamilien*																					
Arenaria leptoclados	Spæd Markarve													X	X							
Arenaria procera	Græsbladet Markarve																			X		
Arenaria serpyllifolia	Almindelig Markarve							X														
Cerastium diffusum ssp. subtetrandrum	Øresunds-Hønsetarm											X										

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Cerastium dubium	Gaffel-Hønsetarm											X										
Cerastium semidecandrum	Femhannet Hønsetarm									X					X							
Cerastium triviale	Almindelig Hønsetarm							X	X										X			
Dianthus carthusianorum	Kartejser-Nellike		X	X											X							
Dianthus pontederae ssp. pontederae	Græs-Nellike			X		X											X	X		X		X
Dianthus serotinus	Høst-Nellike													X								
Gypsophila paniculata	Brudeslør										X			X	X							
Herniaria hirsuta	Håret Brudurt										X											
Lychnis flos-cuculi	Trævlekrone								X							X						
Lychnis viscaria	Tjærenellike																	X		X		
Minuartia fastigiata	Knippe-Norel			X																		
Minuartia glomerata	Nøgleblomstret Norel			X										X								
Minuartia hirsuta ssp. frutescens	Dunet Norel	Protected																			X	
Minuartia verna ssp. collina	Vår-Norel			X										X	X							
Moehringia trivervia	Skovarve																		X			X
Myosoton aquaticum	Kløvkrone															X						
Saponaria officinalis	Sæbeurt																X					
Silene alba	Aften-Pragtstjerne		X	X	X						X		X	X	X	X				X	X	
Silene conica	Kegle-Limurt		X								X			X	X							
Silene dioica	Dag-Pragtstjerne																		X			
Silene italica	Italiensk Limurt																X				X	
Silene nutans	Nikkende Limurt		X						X		X				X		X					
Silene viscosa	Klæbrig Limurt										X											
Silene vulgaris	Almindelig Blæresmælde								X											X		
Stellaria graminea	Græsbladet Fladstjerne																			X		
Stellaria holostea	Stor Fladstjerne																X	X	X		X	X
Stellaria media	Almindelig Fuglegræs				X															X		
Stellaria neglecta	Stor Fuglegræs				X																	
Nymphaeaceae	*Åkandefamilien*																					
Nyphaea alba	Hvid Åkande										X											
Ranunculaceae	*Ranunkelfamilien*																					
Aconitum moldavicum		Protected																X				
Aconitum variegatum ssp. gracile	Broget Stormhat	Protected																X				X

Actaea spicata	Druemunke												X						X	X			X
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Adonis aestivalis	Junkeren i det grønne				X		X			X		X								X		
Adonis flammea	Skarlagen-Adonis									X												
Adonis vernalis	Vår-Adonis	Protected		X		X														X		
Anemone ranunculoides	Gul Anemone																	X	X			X
Anemone sylvestris	Filtet Anemone	Protected																X				
Caltha palustris	Eng-Kabbeleje								X							X			X			
Cimicifuga europaea	Sølvlys	Protected																	X			
Clematis alpina	Alpe-Skovranke	Protected																	X			
Clematis integrifolia	Ægbladet Skovranke								X											X		
Clematis recta	Opret Skovranke																X					
Clematis vitalba	Almindelig Skovranke																X		X		X	
Consolida orientalis	Hyacint-Ridderspore																			X		
Consolida regalis ssp. regalis	Korn-Ridderspore	Introduced				X	X			X		X	X							X		
Helleborus purpurascens	Purpur-Nyserod																	X				X
Isopyrum thalictroides	Muslingeblomst																	X	X			X
Pulsatilla grandis	Kobjælde	Protected																X		X		
Pulsatilla nigricans	Kobjælde	Protected												X								
Ranunculus acer	Bidende Ranunkel			X					X	X	X				X		X	X		X	X	X
Ranunculus arvensis	Ager-Ranunkel																	X				
Ranunculus auricomus	Nyrebladet Ranunkel																	X				X
Ranunculus ficaria ssp. calthifolius	Vorterod																					X
Ranunculus flammula	Kær-Ranunkel						X		X			X										
Ranunculus lanuginosus	Uldhåret Ranunkel																X	X				X
Ranunculus pedatus	Fodfliget Ranunkel							X	X	X	X	X										
Ranunculus polyanthemos	Mangeblomstret Ranunkel					X			X		X					X					X	
Ranunculus repens	Lav Ranunkel															X	X					X
Ranunculus scleratus	Tigger-Ranunkel							X	X							X						
Ranunculus trichophyllus	Hårfliget Vandranunkel							X														
Thalictrum minus ssp. minus	Sand-Frøstjerne			X											?							
Papaveraceae	*Valmuefamilien*																					
Chelidonium majus	Svaleurt				X												X			X	X	
Corydalis bulbosa	Hulrodet Lærkespore																	X	X			X
Corydalis solida	Langstilket Lærkespore																		X			
Fumaria schleicheri	Mørk Jordrøg																X					

Papaver rhoeas	Korn-Valmue						X		X	X	X	X	X			X				X			
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Berberidaceae	*Berberisfamilien*																					
Berberis vulgaris	Berberis													X	X						X	
Brassicaceae	*Korsblomstfamilien*																					
Alliaria petiolata	Løgkarse																X		X			
Alyssum alyssoides	Grådodder		X	X							X			X								
Alyssum tortuosum	Krognål													X								
Arabis glabra	Tårnurt		X																		X	
Arabis hirsuta	Stivhåret Kalkkarse								X		X							X				X
Arabis planisiliqua	Tætbladet Kalkkarse																X					
Arabis turrita	Ensidig Kalkkarse																		X			X
Camelina microcarpa	Småskulpet Dodder											X										
Camelia sativa	Hundehør		X																			
Capsella bursa-pastoris	Hyrdetaske				X	X		X		X	X	X				X	X	X		X		
Cardamine bulbifera	Tandrod																		X			X
Cardamine impatiens	Kronløs Karse																		X			X
Cardamine pratensis	Eng-Karse																					X
Cardaminopsis arenosa	Sandkarse																X		X			
Cardaria draba	Hjertekarse				X			X		X	X	X	X		X		X			X		
Descurainia sophia	Finbladet Vejsennep		X		X	X		X		X	X	X				X						
Draba nemorosa	Sand-Draba																			X		X
Erophila verna	Vårgæslingeblomst										X											
Erysimum diffusum	Grå Hjørneklap										X											
Erysimum odoratum	Honning-Hjørnklap																X				X	X
Hesparis tristis	Natviol										X											
Hesparis vrabelyiana	Ungarsk Aftenstjerne	Protected																				X
Isatis tinctoria	Farve-Vajd																				X	
Lepidium cartilagineum	Tykbladet Karse						X			X		X	X									
Lepidium campestre	Salomons Lysestage		X								X										X	X
Lepidium perfoliatum	Hjertebladet Karse									X		X										
Lepidium ruderale	Stinkende Karse									X		X										
Lunaria rediviva	Vedvarende Måneskulpe																		X	X		
Rorippa sylvestris ssp. kerneri	Vej-Guldkarse											X										
Sisymbrium loeselii	Stivhåret Vejsennep		X					X														

Sisymbrium polymorphum			X																			
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Thlaspi arvense	Almindelig Pengeurt																			X		
Thlaspi jankae		End. Prot.																X		X		
Thlaspi perfoliatum	Hjertebladet Pengeurt				X				X		X											
Crassulaceae	*Stenurtfamilien*																					
Jovibarba hirta ssp. hirta	Randhåret Kuglehusløg	Protected																		X	X	X
Sedum acre	Bidende Stenurt										X			X							X	
Sedum album	Hvid Stenurt																X					X
Sedum hispanicum	Grå Stenurt																				X	
Sedum sexangulare	Seksradet stenurt																					X
Sedum telephium ssp. maximum	Almindelig Skt. Hansurt																X		X	X	X	
Saxifragaceae	*Stenbrækfamilien*																					
Chrysosplenium alterniflolium	Almindelig Milturt																		X			X
Saxifraga paniculata	Klippe-Stenbræk																		X			
Grossulariaceae	*Ribsfamilien*																					
Ribes uva-crispa	Stikkelsbær																	X	X			
Rosaceae	*Rosenfamilien*																					
Agrimonia eupatorium	Almindelig Agermåne					X						X									X	
Alchemilla officinalis	Almindelig Løvefod																	X				
Cotoneaster tomentosus = nebrodensis	Filtet Dværgmispel																				X	
Crataegus monogyna	Engriflet Hvidtjørn			X		X					X									X		X
Filipendula ulmaria	Almindelig Mjødurt																	X				
Filipendula vulgaris	Knoldet Mjødurt			X		X					X							X		X		
Fragaria moschata	Spansk Jordbær				X	X																
Fragaria vesca	Skov-Jordbær																					X
Fragaria viridis	Bakke-Jordbær										X	X			X			X	X	X	X	
Geum urbanum	Feber-Nellikerod				X										X		X		X		X	
Potentilla alba	Hvid Potentil																			X		
Potentilla anserina	Gåse-Potentil							X	X		X	X				X						
Potentilla arenaria	Grå Potentil			X							X			X	X						X	X
Potentilla erecta	Tormentil																	X				X

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Potentilla heptaphylla	Mat Potentil																	X				X
Potentilla palustris	Kragefod								X													
Potentilla reptans	Krybende Potentil									X		X				X						
Prunus fruticosa	Dværg-Kirsebær																			X		
Prunus mahaleb	Weichsel																				X	X
Prunus padus	Almindelig Hæg				X																	
Prunus spinosa	Slåen				X				X											X		X
Prunus tenella = Amygdalus nana	Dværg-Mandel	Protected																		X		
Rosa canina	Hunde-Rose									X										X	X	
Rosa pendulina		Protected																X				
Rubus caesius	Korbær														X							
Rubus idaeus	Hindbær																					X
Sanguisorba minor	Blodstillende Bibernelle																X					
Sanguisorba officinalis	Kvæsurt								X													
Sorbus aria	Aksel-Røn																		X			X
Spiraea media	Hoved-Spiræa																				X	X
Waldstenia geoides																						X
Fabaceae	*Ærteblomstfamilien*																					
Anthyllis vulneraria	Rundbælg																	X				
Amorpha fruticosa														X		X						
Astragalus asper	Rank Astragel					X				X		X		X								
Astragalus austriacus	Østrisk Astragel													X								
Astragalus exscapus	Stængelløs Astragel	Protected			X																	
Astragalus glycyphyllos	Sød Astragel																				X	X
Chamaecytisus austriacus	Østrisk Gedekløver				X																	
Chamaecytisus heuffelii	Sølvfrugtet Gedekløver				X									X								
Chamaecytisus ratisbonensis	Udstrakt Gedekløver													X	X							
Coronilla varia	Giftig Kronvikke				X										X		X			X	X	
Genista tinctoria	Farve-Visse																			X		
Lathyrus latifolius	Bredbladet Fladbælg																			X		
Lathyrus niger	Sort Fladbælg																			X	X	
Lathyrus paluster	Kær-Fladbælg														X							
Lathyrus pannonicus	Hvid Fladbælg																			X		
Lathyrus pratensis	Gul Fladbælg							X		X							X					

Lathyrus vernus	Vår-Fladbælg																		X	X			X
Lotus corniculatus	Almindelig Kællingetand								X		X				X								
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Medicago falcata	Segl-Sneglebælg																				X	
Medicago lupulina	Humle-Sneglebælg						X	X	X			X				X						
Medicago minima	Liden Sneglebælg					X								X	X							
Medicago rigicula	Krog-Sneglebælg																				X	
Medicago sativa	Foder-Lucerne	Introduced									X											
Onobrychis viciifolia	Esparsette					X			X		X											
Ononis repens	Mark-Krageklo		X					X	X		X	X										
Oxytropis pilosa	Håret Spidsbælg					X																
Robinia pseudacacia	Falsk Acacie	Introduced	X		X	X			X				X	X		X				X		
Tetragonolobus maritimus	Gul Kantbælg		X					X	X	X	X	X	X		X							
Trifolium alpestre	Skov-Kløver																	X		X	X	X
Trifolium campestre	Gul Kløver											X										
Trifolium montanum	Bjerg-Kløver																	X		X		X
Trifolium pratense	Rød-Kløver									X	X	X				X	X	X				
Trifolium repens	Hvid-Kløver							X				X			X							
Vicia cracca	Muse-Vikke								X											X		
Vicia hirsuta	Tofrøet Vikke															X				X		
Vicia pannonica	Ungarsk Vikke																			X		X
Vicia sativa	Foder-Vikke							X	X			X										
Vicia sepium	Gærde-Vikke																				X	
Vicia tenuifolia	Langklaset Vikke																			X	X	
Oxalidaceae	*Surkløverfamilien*																					
Oxalis acetosella	Skovsyre																	X	X		X	
Geraniaceae	*Storkenæbfamilien*																					
Erodium cicutarium	Hejrenæb										X											
Geranium phaeum	Bølgekronet Storkenæb																X	X	X			X
Geranium pusillum	Liden Storkenæb				X	X					X											
Geranium robertianum	Stinkende Storkenæb				X														X		X	X
Geranium sanguineum	Blodrød Storkenæb																	X		X		X
Rutaceae	*Rudefamilien*																					

Dictamnus albus	Moses Brændende Busk	Protected																			X		
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Euphorbiaceae	*Vortemælkfamilien*																					
Euphorbia amygdaloides	Skov-Vortemælk																X		X			X
Euphorbia cyparissias	Cypres-Vortemælk							X			X	X		X	X			X			X	X
Euphorbia nicaensis ssp. glareosa						X																
Euphorbia palustris	Strand-Vortemælk		X																			
Euphorbia pannonica				X		X			X				X									
Euphorbia polychroma	Flerfarvet Vortemælk																					X
Euphorbia seguierana ssp. seguierana	Steppe-Vortemælk			X					X													
Mercurialis perennis	Almindelig Bingelurt																	X	X			X
Linaceae	*Hørfamilien*																					
Linum austriacum	Østrigsk Hør							X	X			X										
Linum catharticum	Vild Hør			X					X		X	X										
Linum hirsutum	Håret Hør														X							
Linum perenne	Flerårig Hør		X																			
Simaroubaceae	*Skyrækkerfamilien*																					
Ailanthus altissima	Skyrækker	Introduced										X	X									
Polygalaceae	*Mælkeurtfamilien*																					
Polygala comosa	Top-Mælkeurt		X						X		X	X		X	X							
Polygala vulgaris	Almindelig Mælkeurt																	X		X		X
Aceraceae	*Lønfamilien*																					
Acer campestris	Navr																X		X		X	X
Acer negundo	Askebladet Løn	Introduced	X		X											X	X					
Acer platanoides	Spids-Løn																X	X	X			X
Acer pseudoplatanus	Ahorn																X	X	X			X
Acer tataricum	Sort-Løn																				X	
Balsaminaceae	*Balsaminfamilien*																					
Impatiens noli-tangere	Spring-Balsamin																		X			
Impatiens parviflora	Småblomstret Balsamin																		X			X

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Celastraceae	*Benvedfamilien*																					
Euonymus europaeus	Almindelig Benved																X					
Euonymus verrucosus	Vortet Benved																				X	
Rhamnaceae	*Vrietornfamilien*																					
Frangula alnus	Tørst				X																	
Rhamnus catharticus	Korsved								X					X			X				X	X
Rhamnus saxatilis	Klippe-Vrietorn																X					
Vitaceae	*Vinrankefamilien*																					
Parthenocissus inserta	Almindelig Vildvin	Introduced															X					
Malvaceae	*Katostfamilien*																					
Althaea officinalis	Læge-Stokrose								X	X	X											
Malva sylvestris	Almindelig Katost																X					
Thymelaeaceae	*Dafnefamilien*																					
Daphne mezereum	Pebertræ																	X	X			
Cucurbitaceae	*Græskarfamilien*																					
Echinocystis lobata	Pigagurk	Introduced														X						
																				X		
Tiliaceae	*Lindefamilien*																					
Tilia cordata	Småbladet Lind																		X			X
Tilia platyphyllos	Storbladet Lind																X		X			
Elaeagnaceae	*Sølvbladfamilien*																					
Elaeagnus angustifolia	Smalbladet Sølvblad	Introduced					X		X			X	X			X						
Guttiferae	*Perikonfamilien*																					
Hypericum hirsutum	Lådden Perikon																	X				X
Hypericum maculatum	Kantet Perikon																X	X				
Hypericum perforatum	Prikbladet Perikon			X		X																

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Violaceae	*Violfamilien*																					
Viola alba	Hvid Viol			X																		
Viola arvensis	Ager-Stedmoderblomst			X							X			X						X	X	X
Viola biflora	Fjeld-Viol																	X	X			
Viola canina	Hunde-Viol																	X				
Viola hirta	Håret Viol																		X	X	X	
Viola kitaibeliana	Dværg-Stedmoderblomst														X							
Viola mirabilis	Forskelligblomstret Viol																	X			X	X
Viola reichenbachiana	Skov-Viol																	X	X			X
Viola riviniana	Krat-Viol																		X			
Cistaceae	*Soløjefamilien*																					
Fumana procumbens	Gotlandssoløje													X	X							
Helianthemum ovatum															X		X			X		X
Onagraceae	*Natlysfamilien*																					
Epilobium hirsutum	Lådden Dueurt								X													
Oenothera biennis	Torig Natlys													X								
Haloragaceae	*Tusindbladfamilien*																					
Myriophyllum spicatum	Aks-Tusindblad									X												
Cornaceae	*Kornelfamilien*																					
Cornus mas	Kirsebær-Kornel																				X	X
Cornus sanguinea	Rød Kornel								X								X				X	
Araliaceae	*Vedbendfamilien*																					
Hedera helix	Vedbend																X					
Apiaceae	*Skærmplantefamilien*																					
Aegopodium podagraria	Skvalderkål																X	X	X	X		X
Angelica sylvestris	Skov-Angelik										X						X					
Anthriscus caucalis	Gærde-Kørvel						X		X	X		X										
Anthriscus cerefolium	Have-Kørvel		X		X	X						X	X		X	X					X	
Anthriscus nitida	Skinnende Kørvel																		X			X

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Anthriscus sylvester	Vild Kørvel																X				X	
Astrantia major	Stor Stjerneskærm																	X				X
Bupleurum falcatum	Segl-Hareøre																X					
Bupleurum longifolium	Lanbladet Hareøre																				X	
Bupleurum rotundifolium	Rundbladet Hareøre																					X
Bupleurum praealtum	Siv-Hareøre																				X	
Carum carvi	Almindelig Kommen																	X				
Chaerophyllum aromaticum	Krydder-Hulsvøb																X					
Chaerophyllum hirsutum	Bjerg-Hulsvøb																			X		
Chaerophyllum temulentum	Almindelig Hulsvøb								X							X						X
Conium maculatum	Skarntyde					X							X									
Daucus carota	Vild Gulerod								X									X				
Eryngium campestre	Bjerg-Mandstro			X		X	X		X		X	X		X	X					X		X
Eryngium planum	Have-Mandstro																					
Falcaria vulgaris	Seglblad		X	X	X						X									X	X	
Heracleum sphondylium	Almindelig Bjørneklo																		X			X
Laserpitum latifolium	Bredbladet Foldfrø										?						X		X			X
Oenanthe silaifolia	Knold-Klaseskærm								X													
Peucedanum alsaticum	Gærde-Svovlrod																			X		
Peucedanum cervaria	Hjorte-Svovlrod																			X		
Pimpinella saxifraga	Almindelig Pimpinelle																	X				
Sanicula europaea	Sanikel																					X
Seseli hippomaratherum	Hesterod																	X				
Seseli osseum	Ben-Hjorterod																				X	
Seseli peucedanoides	Gul Hjorterod	Protected																				X
Sium latifolium	Bredbladet Mærke										X					X						
Primulaceae	*Kodriverfamilien*																					
Anagallis arvensis	Rød Arve											X										
Glaux maritima	Sandkryb															X						
Hottonia palustris	Vandrøllike															X						
Lysimachia nummularia	Pengebladet Fredløs								X													
Lysimachia vulgaris	Almindelig Fredløs															X						
Primula elatior	Fladkravet Kodriver	Protected																X	X			X
Primula veris	Hulkravet Kodriver																X	X	X			X

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Plumbaginaceae	*Hindebægerfamilien*																					
Limonium gmelinii												X	X									
Oleaceae	*Olivenfamilien*																					
Fraxinus angustifolia ssp. oxycarpa	Smalbladet Ask								X	X					X							
Fraxinum excelsior	Ask								X						X	X	X	X	X			X
Ligustrum vulgare	Liguster				X										X		X			X	X	
Syringa vulgaris	Syren																X					
Gentianaceae	*Ensianfamilien*																					
Gentiana cruciata	Kors-Ensian	Protected																X				X
Gentiana pneumonanthe	Klokke-Ensian	Protected																X				
Apocynaceae	*Singrønfamilien*																					
Vinca herbacea	Smalbladet Singrøn			X										X								
Convolvulaceae	*Snerlefamilien*																					
Convolvulus arvensis	Ager-Snerle			X	X						X	X		X								
Asclepiacaceae	*Svalerodfamilien*																					
Asclepias syriaca	Kæmpesilkeplante	Introduced	X		X	X				X		X	X	X	X	X						
Vincetoxicum hirundinaria	Svalerod			X		X								X	X	X	X				X	X
Boraginaceae	*Rubladfamilien*																					
Alkanna tinctoria	Farve-Stilkfrø			X										X	X							
Anchusa officinalis	Læge-Oksetunge			X							X				X					X		
Asperugo procumbens	River				X		X					X				X				X		
Cerinthe minor	Liden Voksurt							X										X				
Cynoglossum officinale	Hundetunge			X		X					X			X	X							
Echium russicum	Rød Slangehoved																			X		
Lithospermum arvense	Ager-Stenfrø		X		X	X					X	X		X	X					X		X
Myosotis arvensis	Mark-Forglemmigej					X																
Myosotis discolor	Flerfarvet Forglemmigej											X										
Myosotis ramosissima	Bakke-Forglemmigej					X		X	X	X		X				X						
Myosotis scorpioides	Eng-Forglemmigej															X						

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Myosotis stricta	Rank Forglemmigej											X										
Myosotis sylvatica	Skov-Forglemmigej																		X			X
Nonea pulla	Brun Kosakurt			X	X						X				X					X		
Pulmonaria obscura	Almindelig Lungeurt																	X	X			X
Symphytum officinale	Læge-Kulsukker								X							X						
Symphytum tuberosum ssp. nodosum	Knold-Kulsukker																	X		X		X
Lamiaceae	*Læbeblomstfamilien*																					
Acinos arvensis	Voldtimian													X								
Ajuga genevensis	Bakke-Læbeløs								X		X							X		X	X	X
Ajuga reptans	Krybende Læbeløs								X									X	X		X	X
Ballota nigra	Rød Tandbæger				X												X					
Clinopodium vulgare	Kransbørste																		X			X
Glechoma hederacea	Korsknap								X		X					X	X			X		
Glechoma hirsuta	Håret Korsknap																	X	X			
Lamium album	Hvid Døvnælde																X					
Lamium amplexicaule	Liden Tvetand						X					X								X		
Lamium maculatum	Plettet Tvetand																X		X		X	X
Lamium purpureum	Rød Tvetand				X		X					X				X				X		
Lamiastrum galeobdolon	Guldnælde																	X	X			X
Leonurus cardiaca	Almindelig Hjertespand				X							X				X						
Lycopus europaeus	Sværtevæld								X	X		X				X						
Marrubium peregrinum	Smalbladet Kransburre										X	X										
Marrubium vulgare	Almindelig Kransburre											X										
Origanum vulgare	Merian																X					
Phlomis tuberosa	Knold-Løvehale																			X		
Salvia aethiops	Filtet Salvie											X										
Salvia austriaca	Østrigsk Salvie					X						X										
Salvia nemorosa	Småblomstret Salvie											X										
Salvia pratensis	Eng-Salvie			X	X			X		X		X			X		X	X		X		
Scutellaria galericulata	Almindelig Skjolddrager											X										
Scutellaria hastifolia	Spydbladet Skjolddrager											X	X									
Stachys annua	Enårig Galtetand											X										
Stachys officinalis	Betonie							X										X		X		
Stachys recta	Bleggul Galtetand														X		X			X	X	

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Stachys sylvatica	Skov-Galtetand																				X	
Teucrium chamaedrys	Ædel Kortlæbe			X		X								X	X		X			X	X	
Thymus pannonicus = T. degenianus				X							X	X										
Thymus pulegioides	Bredbladet Timian																	X		X		X
Solanaceae	*Natskyggefamilien*																					
Hyoscyamus nigrum	Bulmeurt											X										
Lycium barbarum	Bukketorn	Introduced										X										
Solanum dulcamara	Bittersød Natskygge								X		X				X	X	X					
Scrophulariaceae	*Maskeblomstfamilien*																					
Digitalis grandiflora	Storblomstret Fingerbøl																X				X	
Lathraea squamaria	Skælrod																					X
Linaria angustissima	Aks-Torskemund																				X	
Melampyrum pratense	Almindelig Kohvede														X							
Rhinanthus angustifolius	Stor Skjaller		X					X	X	X	X		X					X				
Verbascum lychnitis	Bleg Kongelys																X					
Verbascum nigrum	Mørk Kongelys																X					
Verbascum phoeniceum	Purpur-Kongelys					X	X				X		X							X		
Veronica arvensis	Ager-Ærenpris					X	X	X	X	X	X	X										
Veronica austriaca ssp. dentata	Savtakket Ærenpris			X							X									X		X
Veronica beccabunga	Tykbladet Ærenpris															X						
Veronica catenata	Vand-Ærenpris							X	X													
Veronica chamaedrys	Tveskægget Ærenpris				X				X								X	X	X	X	X	X
Veronica hederifolia	Vedbend-Ærenpris				X	X										X				X		
Veronica polita	Blank Ærenpris									X		X										
Veronica prostrata	Sten-Ærenpris			X		?																
Veronica serpyllifolia	Glat Ærenpris																	X				
Veronica spicata	Aks-Ærenpris			X							X									X		
Orobanchaceae	*Gyvelkvælerfamilien*																					
Orobanche arenaria	Sand-Gyvelkvæler														X							
Orobanche caryophyllacea	Snerre-Gyvelkvæler																			X		
Lentibulariaceae	*Blærerodfamilien*																					

Utricularia vulgaris	Almindelig Blærerod																	?						
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Rubiaceae	*Krapfamilien*																					
Asperula tinctoria	Farve-Mysike					X																
Cruciata laevipes	Almindelig Korsblad																	X	X			X
Cruciata pedemontana	Enårig Korsblad											X										
Galium aparine	Burre-Snerre				X							X	X		X	X					X	
Galium erectum	Smalbladet Snerre																			X		
Galium glaucum	Blågrøn Snerre					X											X					
Galium mollugo	Hvid Snerre																	X			X	X
Galium odoratum	Skovmærke																X	X	X		X	X
Galium schultesii	Lund-Snerre																	X				
Galium verum	Gul Snerre			X							X	X						X				
Plantaginaceae	*Vejbredfamilien*																					
Plantago lanceolata	Lancet-Vejbred										X							X				
Plantago major	Stor Vejbred				X				X							X						X
Plantago maritima	Strand-Vejbred											X	X									
Plantago media	Dunet Vejbred								X		X							X		X		X
Valerianaceae	*Baldrianfamilien*																					
Valeriana officinalis ssp. officinalis	Læge-Baldrian								X		X					X	X	X			X	X
Valeriana tripteris	Trebladet Baldrian	Protected																	X			
Valerianella dentata	Tandet Vårsalat											X										
Valerianella locusta	Tandfri Vårsalat								X		X	X										
Caprifoliaceae	*Gedebladfamilien*																					
Lonicera xylostemum	Dunet Gedeblad																X	X	X			X
Sambucus ebulus	Sommer-Hyld				X												X			X	X	
Sambucus nigra	Almindelig Hyld		X		X				X		X		X		X	X	X	X	X			
Sambucus racemosa	Drue-Hyld																		X			
Viburnum lantana	Pibe-Kvalkved																X				X	
Viburnum opulus	Kvalkved								x													
Campanulaceae	*Klokkefamilien*																					
Campanula patula	Eng-Klokke																			X		

Campanula persicifolia	Smalbladet Klokke																	X					
Campanula sibirica ssp. sibirica	Steppe-Klokke					X												X					
Campanula trachelium	Nældebladet Klokke																	X	X	X		X	X
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Dipsacaceae	*Kartebollefamilien*																					
Dipsacus fullonum	Gærde-Kartebolle												X							X		
Knautia arvensis	Blåhat										X											
Scabiosa columbaria	Due-Skabiose										X											
Scabiosa ochroleuca				X		X								X								
Succisa pratensis	Djævelsbid																	X				
Asteraceae	*Kurvplantefamilien*																					
Achillea asplenifolia	Radeløvs-Røllike								X													
Achillea ochroleuca	Okker-Røllike													X								
Achillea pannonica	Sten-Røllike								X													
Achillea setacea				X					X	X	X		X									
Antennaria dioica	Kattefod																					X
Anthemis arvensis	Ager-Gåseurt												X	X								
Arctium nemorosum	Skov-Burre															?						
Artemisia absinthium	Have-Malurt											X										
Artemisia campestris	Ager-Bynke			X								X	X	X								
Artemisia maritima	Strand-Malurt						X			X		X	X									
Artemisia pontica	Romersk Bynke																			X		
Artemisia santonicum	Salt-Malurt						X															
Artemisia vulgaris	Grå Bynke				X				X			X	X			X	X					
Aster tripolium ssp. pannonicus	Strand-Asters							X	X				X									
Carduus collinus	Skrænt-Tidsel																				X	
Carduus nutans ssp. macrolepis	Nikkende Tidsel			X			X	X		X	X	X	X	X	X							X
Carlina acaulis	Sølv-Bakketidsel	Protected																X				X
Carlina vulgaris	Bakketidsel											X		X								
Centaurea arenaria ssp. borysthenica	Sand-Knopurt													X								
Centaurea cyanus	Kornblomst	Introduced							X			X										
Centaurea sadlerana	Hvidkantet Knopurt																	X				X
Centaurea scabiosa	Stor Knopurt											X										
Centaurea triumfetti	Fløjls-Knopurt																					X
Chamomilla recutita	Vellugtende Kamille									X		X										
Chamomilla suaveolens	Skive-Kamille															X						

Cichorium intybus	Cikorie								X														
Cirsium arvense	Ager-Tidsel							X				X											
Cirsium brachycephalum	Korthoved-Tidsel												X			X							
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Cirsium eriophorum	Uld-Tidsel																		X			
Echinops ritro ssp. ruthenicus	Glatbladet Tidselkugle	Protected												X								
Eupatorium cannabinum	Hjortetrøst															X	X					
Filago arvensis	Ager-Museurt															X						
Helichrysum arenarium	Gul Evighedsblomst													X								
Hieracium caespitosum	Eng-Høgeurt											X									X	
Hieracium cymosum	Kvast-Høgeurt																X			X		X
Hieracium pilosella	Håret Høgeurt			X																		
Hieracium umbellatum	Smalbladet Høgeurt													X								
Hypochoeris maculata	Plettet Kongepen																	X		X		
Hypochoeris radicata	Almindelig Kongepen								X													
Inula ensifolia	Sværd-Alant																			X		
Inula hirta	Hvas Alant																			X		
Inula salicina	Pile-Alant								X													
Lactuca perennis	Blå Salat																X				X	X
Lapsana communis	Haremad																X					X
Leontodon hispidus	Stivhåret Borst								X		X				X			X				
Leucanthemum vulgare	Hvid Okseøje																	X				
Mycelis muralis	Skovsalat																X	X	X		X	X
Onopordium acanthium	Æselfoder				X						X											
Petasites albus	Hvid Hestehov					X					X						X					
Scorzonera canum	Flerårig Fodfrø		X					X	X	X	X	X										
Scorzonera humilis	Lav Skorsoner		X																			
Scorzonera parviflora	Småblomstret Skorsoner												X									
Senecio fuchsii	Pilebladet Brandbæger																	X	X			X
Senecio integrifolius	Bakke-Fnokurt										X	X						X				
Senecio paludosus	Kær-Brandbæger								X													
Senecio sylvaticus	Skov-Brandbæger																	X				
Senecio vernalis	Vår-Brandbæger						X					X		X	X							
Serratula tinctoria	Engskær										X											
Solidago virgaurea	Almindelig Gyldenris					X								X								
Sonchus oleraceus	Almindelig Svinemælk																X					

Tanacetum corymbosum	Lundokseøje															X	X			X	X	X
Tanacetum vulgare	Rajnfan																			X		
Taraxacum officinale	Almindelig Løvetand							X					X	X				X	X			X
Tragopogon dubius	Storfrugtet Gedeskæg								X		X		X	X	X							
Tragopogon floccosus	Filtet Gedeskæg													X								
Tragopogon porrifolius	Havrerod													X								
Tussilago farfara	Følfod																		X			X
Xanthium spinosum	Tornet Brodfrø	Introduced														X						

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Alismatacea	*Skebladfamilien*																					
Alisma plantago-aquatica	Vejbred-Skeblad										X					X						
Hydrocharitaceae	*Frøbidfamilien*																					
Hydrocharis morsus-ranae	Frøbid						X			X												
Potamogetonacae	*Vandaksfamilien*																					
Potamogeton crispus	Kruset Vandaks						X															
Liliaceae	*Liljefamilien*																					
Allium flavum	Gul Løg			X																		
Allium scorodoprasum	Skov-Løg				X				X							X						
Asparagus officinalis	Asparges			X										X	X					X		
Colchicum autumnale	Høst-Tidløs								X								X	X	X			X
Convallaria majalis	Liljekonval						X										X	X				X
Gagea lutea	Almindelig Guldstjerne																		X			
Lilium bulbiferum	Brand-Lilje	Protected																X				
Lilium martagon	Krans-Lilje																	X				
Maianthemum bifolium	Majblomst																	X				
Muscari comosum	Duskhyacint												X	X						X		
Muscari neglectum	Druehyacint										X											
Paris quadrifolia	Firblad																	X	X			X
Polygonatum latifolium	Bredbladet Konval				X				X						X						X	X
Polygonatum multiflorum	Stor Konval																		X			X
Polygonatum odoraum	Kantet Konval																X					X
Polygonatum verticillatum	Krans-Konval	Protected																X				X
Veratum album	Hvid Foldblad								X		X											
Iridaceae																						
Iris humilis ssp. arenaria	Sand-Sværdlilje	Protected									X				X					X		
Iris pseudacorus	Gul Sværdlilje							X	X		X					X						
Iris sibirica	Sibirisk Sværdlilje								X									X				
Iris spuria	Blå Sværdlilje	Protected							X													
Iris vairegata	Broget Sværdlilje	Protected																X				

Internationalt navn	Dansk navn	Status	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Amaryllidaceae	*Amarylisfamilien*																					
Galanthus nivalis	Vintergæk																	X	X			X
Juncaceae	*Sivfamilien*																					
Juncus compressus	Fladstrået Siv							X			X											
Juncus gerardi	Harril						X	X	X	X			X									
Juncus inflexus	Blågrå Siv										X											
Luzula campestris	Mark-Frytle																	X				X
Luzula multiflora	Mangeblomstret Frytle										X							X				
Poaceae	*Græsfamilien*																					
Agropyron cristatum ssp. pectinatum	Kam-Kvik										X											
Agrostis capilliaris	Alm. Hvene										X											
Alopecurus myosuroides	Ager-Rævehale	Introduced										X				X						
Alopecurus pratensis	Eng-Rævehale								X		X	X										
Anthoxanthum odoratum	Vellugtende Gulaks																	X				X
Apera spica-venti	Vindaks																X					
Arrhenatherum elatius	Draphavre				X					X		X								X		
Avenula pratensis	Eng-Havre										X							X				
Avenula pubescens	Dunet Havre					X					X							X				X
Brachypodium pinnatum	Bakke-Stilkaks																				X	
Brachypodium sylvaticum	Skov-Stilkaks				X												X		X		X	X
Briza media	Hjertegræs					X			X											X		
Bromus erectus	Opret Hejre																X	X				
Bromus hordaceus	Blød Hejre		X		X		X			X	X	X	X			X						
Bromus inermis	Stakløs Hejre																			X		
Bromus squarrosus	Udspærret Hejre													X	X							
Bromus sterilis	Gold Hejre		X		X															X		
Bromus tectorum	Tag-Hejre		X		X					X	X	X		X	X					X	X	
Calamagrostis epigejos	Bjerg-Rørhvene														X							X
Cleistogenes serotina	Stivstrå													X								
Dactylus glomerata	Almindelig Hundegræs				X	X		X	X	X	X	X			X		X			X	X	
Dactylus polygama	Skov-Hundegræs																					X
Deschampsia caespitosa	Mose-Bunke										X											

Festuca arundinacea	Strand-Kvik							X					X			X							
Festuca pallens ssp. hungarica		Protected																	X				
Festuca pseudodalmatica																					X		
Festuca pseudovina				X					X		X	X	X										
Festuca rubra	Rød Svingel								X														
Festuca rupicola																		X					
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Festuca vaginata														X	X							
Glyceria fluitans	Manna-Sødgræs															X						
Glyceria maxima	Høj Sødgræs															X						
Hordeum murinum	Gold Byg					X	X			X		X										
Koeleria glauca	Klit-Kambunke			X		X					X		X	X	X					X	X	
Koeleria macrantha	Spinkel Kambunke																				X	
Lolium perenne	Almindelig Rajgræs											X										
Melica ciliata	Skæg-Flitteraks			X							X	X								X	X	
Melica nutans	Nikkende Flitteraks																X	X	X			
Melica transylvanica	Dusk-Flitteraks													X							X	
Melica uniflora	Enblomstret Flitteraks																X		X		X	X
Molinia caerulea	Blåtop														X			X				
Nadus stricta	Almindelig Katteskæg																	X				X
Phalaris arundinacea	Rørgærs															X						
Phleum phleoides	Glat Rottehale			X											X							
Phragmites australis	Tagrør						X	X	X	X	X	X	X			X					X	
Piptatherum virescens	Grøn Rishirse																X					
Poa angustifolia	Smalbladet Rapgræs				X	X																
Poa annua	Enårig Rapgræs				X												X					
Poa bulbosa	Løgrodet Rapgræs											X		X	X							
Poa compressa	Fladstrået Rapgræs											X										
Poa nemoralis	Lund-Rapgræs																X	X	X		X	X
Poa pannonica ssp. scabra	Ru Rapgræs																			X	X	
Poa pratensis	Eng-Rapgræs									X	X	X		X	X		X					
Poa trivialis	Almindelig Rapgræs				X				X													
Puccinellia distans ssp. limosa	Sump-Annelgræs						X	X	X	X		X	X			X						
Sclerochloa dura	Stivaks		X						X		X	X								X		
Secale sylvestre	Sand-Rug													X	X							
Sesleria hungarica	Ungarsk Blåaks	Protected															X		X			

Stipa borysthenica	Ruskedet Steppegræs	Protected		X		X									X							X		
Stipa capillata	Hårstakgræs														X									
Stipa tirsa (syn. S. stenophylla)	Hestehale Steppegræs	Protected		X							X				X							X		
Lemnaceae	*Andemadfamilien*																							
Lemna minor	Liden Andemad																					X		
Lemna trisulca	Kors-Andemad							X									X							
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Typhaceae	*Dunhammerfamilien*																					
Typha angustifolia	Smalbladet Dunhammer							X		X	X		X									
Typha latifolia	Bredbladet Dunhammer							X			X					X						
Cyperaceae	*Halvgræsfamilien*																					
Blysmus compressus	Fladtrykt Kogleaks							X	X													
Carex acutiformis	Kær-Star										X											
Carex caryophyllea	Vår-Star								X		X							X				
Carex digitata	Finger-Star																X		X			
Carex distans	Fjernakset Star						X	X	X	X			X									
Carex divisa	Skæne-Star							X	X													
Carex ericetorum	Lyng-Star			X																		
Carex flacca	Blågrøn Star								X		X											
Carex hirta	Håret Star								X		X					X						
Carex hostiana	Skede-Star								?		X											
Carex humilis	Jord-Star			X		X													?			
Carex liparocarpos	Glans-Star			X		X					X			X	X					X		X
Carex melanostachya	Sump-Star								X							X						
Carex michelii	Tvetandet Star																	X				X
Carex montana	Bakke-Star																X	X				
Carex otrubae	Sylt-Star						X	X	X	X		X	X			X						
Carex pairae	Pigget Star				X																	
Carex pallescens	Bleg Star																	X				
Carex panicea	Hirse-Star								X		X					X						
Carex pilosa	Randhåret Star																	X				
Carex polyphylla	Mellembrudt Star				X				X													
Carex riparia	Tykakset Star							X			X											
Carex rostrata	Næb-Star											X										
Carex stenophylla	Smalbladet Star					X	X	X	X		X	X		X		X						
Carex supina	Lav Star																		X			

Carex sylvatica	Skov-Star																						X
Carex tomentosa	Filt-Star						X		X									X		X		X
Eleocharis palustris	Almindelig Sumpstrå								X		X											
Eleocharis uniglumis	Enskællet Sumpstrå						X	X		X			X			X						
Scirpus holoschoenus	Kugle-Kogleaks								X		X		X	X	X							
Scirpus lacuster	Sø-Kogleaks							X					X									
Scirpus maritimus	Strand-Kogleaks						X	X	X	X			X									
Scirpus tabernaemontani	Blågrøn Kogleaks							X														
Internationalt navn	**Dansk navn**	**Status**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**	**19**	**20**
Orchidaceae	*Gøgeurtfamilien*																					
Cephalanthera damasonium	Hvidgul Skovlilje																				X	
Cephalanthera rubra	Rød Skovlilje													X	X							
Coeloglossum viride	Poselæbe																					X
Corallorhiza trifida	Koralrod																		X			
Dactylorhiza incarnata	Kødfarvet Gøgeurt	Protected							X		X											
Epipactis atrorubens	Rød Hullæbe													X					X			
Neottia nidus-avis	Rederod																		X			
Ophrys sphaegodes	Edderkop-Ophrys	Protected							X		X											
Orchis coriophora	Tæge-Gøgeurt	Protected					X		X	X	X											
Orchis mascula ssp. signifera	Tyndakset Gøgeurt	Protected																X				
Orchis militaris	Ridder-Gøgeurt	Protected							X													
Orchis morio	Salep-Gøgeurt	Protected					X					X										
Orchis palustris ssp. elegans	Serbisk Gøgeurt	Protected							X		X											
Orchis purpurea	Stor Gøgeurt	Protected																			X	
Orchis ustulata	Bakke-Gøgeurt	Protected				X																
Platanthera bifolia	Bakke-Gøgelilje																	X				X

Litteratur

Ferenc, N. & Tibor, S, u.å.: Save the wild flowers. - Zrinyi Nyomda, Budapest.

Hansen, K.(ed.), 1981: Dansk feltflora. - Gyldendal, København.

Jávorka, S. & Csapody, V., 1991: Iconographia florae partis austro-orientalis europae centralis. - Akadémiai kiadó, Budapest.

Thornberg, M (u.å): Rejseflora for Østeuropa (Polen, Tjekkiet, Slovakiet og Ungarn). Dupl. Rapport.

Tibor, S., 1997: A magyarországi edényes flora határozója. Haraxztok - virágos növények. - Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest.

Tutin, T.G., Heywood, V.H., Burges, N.A., Valentine, D.H., Walters, S.M. & Webb, D.A. (ed.), 1964-1980: Flora Europaea I-V. - Cambridge University Press, Cambridge.

Dansk Botanisk Forenings ekskursions rapporter

Polen, Bialowieza 1993.

Polen, Tatrzanski Park narodowy & Pieninski Park narodowy 1994.

Estland 1995.

Dolomiterne 1996.

Ungarn 1998.

Rapporterne fås ved at indbetale kr. 50 til Dansk Botanisk Forenings kontor, Sølvgade 83, 1307 København K evt. på giro konto 9 02 01 44. Beløbet dækker porto. Husk tydeligt at angive afsender og den eller de ønskede rapporter.